

НЕТЕХНИЧЕСКО РЕЗЮМЕ НА
Доклад за Екологична оценка
на проект на
Актуализиран Национален план за действие за
устойчива употреба на пестициди в Република
България

Възложител: Българска агенция по безопасност на храните

2019 г.

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

Настоящият документ „Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на актуализиран НПДДУП“ е разработен във връзка с Договор № 73/13.08.2019 г. между Българска агенция по безопасност на храните и „П-Юнайтед” ЕООД.

Документът е разработен от колектив на „П-Юнайтед” ЕООД, с ръководител д-р Петър Петров

Ръководител на колектив:

/д-р Петър Петров/

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ	5
<i>1. Описание на съдържанието на основните цели на Актуализирания Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България и връзка с други съотносими планове и програми</i>	8
1.1. Основания за актуализиране на НПДУУП.....	8
1.2. Основни цели и предвиждания на Актуализирания НПДУУП.....	9
1.3. Алтернативи за Актуализирания НПДУУП	12
1.4. Връзка на Актуализирания НПДУУП с други съотносими планове, програми и стратегии	12
<i>2. Текущо състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на Актуализирания НПДУУП</i>	14
2.1. Текущо състояние на околната среда	14
2.2. Евентуално развитие на околната среда без прилагането на Актуализирания НПДУУП.....	19
<i>3. Характеристика на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати с реализацията на Актуализирания НПДУУП</i>	26
<i>4. Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към Актуализирания НПДУУП</i>	33
<i>5. Цели на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към Актуализирания НПДУУП и начин, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание при актуализирането на плана</i>	43
<i>6. Вероятни значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве</i>	44
<i>7. Мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на Актуализирания НПДУУП върху околната среда и човешкото здраве</i>	47
<i>8. Мотиви за избор на разгледаните алтернативи</i>	52
<i>9. Методи за извършване на екологичната оценка, използвана нормативна база и документи и трудности при събиране на необходимата за това информация</i>	53
<i>10. Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на Актуализирания НПДУУП</i>	53
<i>11. Заключение на екологичната оценка</i>	73

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

А-НПДУУОЗ	Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в Република България
АРИБ	Асоциация на растителнозащитната индустрия в България
БАБХ	Българска агенция по безопасност на храните
БАРЗ	Българска асоциация за растителна защита
БДДР	Басейнова дирекция „Дунавски район“, с център Плевен
БДЗБР	Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“, с център Благоевград
БДИБР	Басейнова дирекция „Източнбеломорски район“, с център Пловдив
БДЧР	Басейнова дирекция „Черноморски район“, с център Варна
ДЕО	Доклад за Екологична оценка
ДП НКЖИ	Държавно предприятие Национална компания „Железопътна инфраструктура“
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗВ	Закон за водите
ЗЗ	Защитени зони
ЗЗР	Закон за защита на растенията
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗТ	Защитени територии
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЗП	Използвана земеделска площ
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МДК	Максимално допустима концентрация
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
НИМХ	Национален институт по метеорология и хидрология
НПД	Национален план за действие
НПДУУП	Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди
НПКОП	Национална програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход
ПИВ	Прагове на икономическа вредност
ПРЗ	Продукти за растителна защита
СГН	Средногодишна норма
ССА	Селскостопанска академия
ССОП	Система за събиране на опаковки от пестициди
УОЗ	Устойчиви органични замърсители
ФПЧ	Фини прахови частици
ЦЛХИК	Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол
ЦОРХВ	Център за оценка на риска по хранителната верига

ВЪВЕДЕНИЕ

Националният план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България е приет с Решение на Министерски съвет на 21 ноември 2012 г. Съгласно чл. 4, т. 2 от Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. и чл. 124, ал. 5 от Закона за защита на растенията, се преразглежда най-малко на всеки 5 години и при необходимост се актуализира. Министерски съвет одобрява проекта на НПДУУП. Актуализирането на НПУУДП се осъществява по реда на неговото одобряване.

Актуализацията на Националния план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България се изготвя в отговор на призива на Европейската комисия през 2017 г. към държавите-членки за предприемане на повече действия, чрез които се гарантира, че употребата на пестициди е устойчива и не излага на риск човешкото здраве или околна среда.

Целта на актуализацията на плана е да отговори на бързите темпове на развитие и настъпилите изменения в националното законодателство на Република България. С тази цел и в изпълнение на изискванията на Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година, чл. 4, параграф 2, със Заповед № РД 09-933/06.12.2017 г. на Министъра на земеделието, храните и горите е сформирана междуведомствена работна група, която да отчете изпълнението на НПДУУП за периода 2012-2017 г. и да извърши преразглеждането му.

Националният план за действие за устойчива употреба на пестициди е преразгледан със съдействието и експертната помощ на всички компетентни държавни институции, както и заинтересованите страни. В плана за действие са разписани целите, към които държавата се стреми през последните пет години и мерките за постигането им. Заложени са измерими количествени показатели, които да позволят определяне на напредъка, свързан с изпълнението на заложените цели и мерки.

С Решение № ЕО-3/2019 г. за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка (ЕО) на Министъра на околната среда и водите е определено, че за Актуализирания Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България (НПДУУП) следва да се извърши ЕО. Съгласно Решението, при

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие е констатирано, че НПДУУП няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитени зони от мрежата Натура 2000.

Съгласно чл. 19, ал. 1, ал. 3 и ал. 4 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, през различните фази на подготовка на проекта на актуализирания план и неговата ЕО, Възложителят ще проведе консултации с обществеността, заинтересованите органи и трети лица, които има вероятност да бъдат засегнати от актуализацията на плана, по схема, която е изготвена като отделен документ и е предоставена за консултации, заедно със Заданието за определяне на обхвата на ЕО.

Съгласно чл.19а от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, е изготвено Задание за определяне на обхвата и съдържанието на ЕО. Заданието за определяне на обхвата и съдържанието на ЕО е предоставено за консултации на:

- Министерство на околната среда и водите (МОСВ);
- Министерство на здравеопазването (МЗ);
- Министерство на земеделието, храните и горите (МЗХГ);
- Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС);
- Басейнова дирекция „Дунавски район”, с център Плевен (БДДР);
- Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“, с център Благоевград (БДЗБР);
- Басейнова дирекция „Източнбеломорски район“, с център Пловдив (БДИБР);
- Басейнова дирекция „Черноморски район“, с център Варна (БДЧР);
- Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС);
- Център за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ);
- Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол (ЦЛХИК);
- Селскостопанска академия (ССА);

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

- Държавно предприятие Национална компания „Железопътна инфраструктура“ (ДП НКЖИ);
- Асоциация на растителнозащитната индустрия в България (АРИБ);
- Българска асоциация за растителна защита (БАРЗ);
- Асоциация на собствениците на въздухоплавателни средства в максимално излетно тегло до 5 700 кг;
- Съюз на българските пчелари;
- Обединен български пчеларски съюз;
- Населението на Република България.

Получените в резултат на консултациите по Заданието за определяне на обхвата и съдържанието на ЕО становища са съобразени при изготвяне на ДЕО на Актуализирания Национален план за действие устойчива употреба на пестициди в Република България.

1. Описание на съдържанието на основните цели на Актуализирания Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България и връзка с други съотносими планове и програми

1.1. Основания за актуализиране на НПДУУП

Директива 2009/128/ЕС определя набор от действия за постигането на устойчива употреба на пестициди в ЕС чрез намаляване на рисковете и въздействията от употребата на пестициди върху човешкото здраве и околната среда. За тази цел държавите-членки приемат национални планове за действие с оглед определяне на своите цели, мерки и срокове за намаляване на рисковете и въздействието на употребата на пестициди върху здравето на хората и околната среда и за насърчаване на разработването и въвеждането на интегрирано управление на вредителите и на алтернативни подходи или методи, за да се намали зависимостта на земеделското производство от употребата на пестициди.

С цел транспониране на разпоредбите на Директивата в българското законодателство, през 2012 г. е изготвен Национален план за действие (НПД) на Република България.

За да отговори на бързите темпове на развитие и настъпили изменения в националното законодателство (*чл. 124 от Закона за защита на растенията*) Националният план за действие е преразгледан. С тази цел и в изпълнение на изискванията на Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година, чл. 4, параграф 2, със Заповед № РД 09-933/06.12.2017 г. на Министъра на земеделието, храните и горите е сформирана междуведомствена работна група, която да отчете изпълнението на НПД за периода 2012-2017 г. и да извърши преразглеждането му.

Националният план за действие за устойчива употреба на пестициди е преразгледан със съдействието и експертната помощ на всички компетентни държавни институции, както и заинтересованите страни. В плана за действие са разписани целите, към които държавата се стреми през последните пет години и мерките за постигането им. Заложени са измерими количествени показатели, които да позволят определяне на напредъка, свързан с изпълнението на заложените цели и мерки. Прилагането на актуализирания НПД гарантира постигането на устойчива употреба на пестициди в Република България,

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

като държава-членка на ЕС, посредством намаляване на рисковете и въздействията върху човешкото здраве и околната среда.

При изготвянето на Националния план за действие на Република България са взети предвид здравното, социалното, икономическото и екологичното въздействие на предвидените в плана за действие мерки, както и на специфичните национални и регионални условия.

1.2. Основни цели и предвиждания на Актуализирания НПДУУП

С оглед да се намали зависимостта от употребата на пестициди, Националният план за действие за устойчива употреба на пестициди поставя **2 основни цели**, всяка от които има дефинирани подцели, както следва:

Основна цел 1: Намаляване на рисковете и въздействието от употребата на пестициди върху здравето на хората и върху околната среда, в т.ч.:

- ✓ Защита на хората:
 - превантивна защита на консуматорите – чрез намаляване на остатъците от пестициди в храни от растителен произход;
 - намаляване на рисковете от присъствието на остатъци от пестициди в храни, предназначени за децата, като най-уязвима група консуматори;
 - предотвратяване и/или намаляване рисковете от присъствието на остатъци от пестициди в питейни води и бутилирани води;
 - защита на професионални потребители, оператори и селскостопански работници – чрез намаляване на експозицията на пестициди;
 - защита на жители и минувачи (случайно пребиваващи или преминаващи лица) в зони, в които се използват пестициди – чрез предотвратяване и/или намаляване на експозицията на посочените лица на въздействието на пестициди;
 - защита на широката общественост и уязвими групи от населението – чрез предотвратяване и/или намаляване на рисковете от пестициди в публични пространства и зони за отдих;
 - защита на непрофесионални потребители, употребяващи пестициди в лични стопанства, градини, дворове и др.

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

- ✓ Защита на околната среда:
 - предотвратяване и/или намаляване на замърсяването на водите и почвите с пестициди;
 - предотвратяване и/или намаляване рисковете от присъствието на остатъци от пестициди във водоизточниците – повърхностни и подземни води;
 - предотвратяване и/или намаляване на въздействието на пестицидите върху биологичното разнообразие, като специално внимание се обърне на пчелите и другите неприцелни организми.

Основна цел 2: Насърчаване на интегрираното управление на вредителите и на алтернативни подходи или методи, в т.ч.:

- Разработване на системи за интегрирано управление на вредителите и на алтернативни подходи или методи за защита на растенията;
- Въвеждане на интегрираното управление на вредителите – чрез информационни кампании и чрез стимулиране, включително и финансово, на земеделските стопани, прилагащи общите и/или специфичните принципи на интегрирано управление на вредителите;
- Насърчаване на използването на нехимични алтернативи на пестицидите, там където е възможно.

Предвидените мерки и свързаните с тях действия в НПД се свеждат до:

- **Мярка 1:** Обучение на професионални потребители на пестициди, дистрибутори и консултанти;
- **Мярка 2:** Изисквания за продажба на пестициди;
- **Мярка 3:** Боравене с пестициди. Съхраняване на пестициди и управление на техните празни опаковки и остатъчни количества;
- **Мярка 4:** Проверка на използваното оборудване за прилагане на пестициди;
- **Мярка 5:** Въздушно пръскане;
- **Мярка 6:** Интегрирано управление на вредителите;
- **Мярка 7:** Намаляване на нивата на остатъци от пестициди в храни от растителен произход (българско производство);

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

- **Мярка 8:** Специални мерки за опазване на водната среда и на питейната вода;
- **Мярка 9:** Допълнителни мерки за опазване на околната среда;
- **Мярка 10:** Информация за обществеността относно площите, третирани с пестициди;
- **Мярка 11:** Информация и повишаване на осведомеността относно въздействието от употребата на пестициди за здравето на хората и околната среда;
- **Мярка 12:** Намаляване на употребата и рисковете от пестициди за определени площи.

Очакваните резултати от прилагането на НПД и изпълнението на мерките и дейностите, заложи в плана, са:

- Осигуряване на първоначално и допълнително обучение за професионалните потребители на продукти за растителна защита, дистрибутори и консултанти за работа с продукти за растителна защита от професионална категория на употреба;
- Продажба на продукти за растителна защита само от компетентни лица и само на лица с придобити познания за въздействието, правилната употреба и съхранение на пестицидите;
- Правилно боравене с пестициди, тяхното съхранение и управление на празните опаковки;
- Използване на проверено оборудване за прилагане на пестициди;
- Забрана за въздушно пръскане с продукти за растителна защита и въвеждане на разрешителен режим;
- Предотвратяване и/или намаляване на рисковете от използване на пестициди в публични пространства и зони за отдих, върху биологичното разнообразие и естествените местообитания, вкл. върху почвеното биоразнообразие, нецелевите организми, пчелите и др.
- Опазване на водите и почвите чрез предотвратяване и/или ограничаване на замърсяването им с пестициди.

1.3. Алтернативи за Актуализирания НПДУУП

Като алтернативи могат да се посочат двата разработени до момента варианта на проект за актуализация на НПДУУП:

✚ Вариант 1 – представлява Актуализираният НПДУУП през 2018 г., предложен за обществено обсъждане. Разработването се извърша във връзка с необходимостта от преглед и при нужда – актуализация на плана, както и в отговор на призива на Европейската комисия през 2017 г. към държавите-членки за предприемане на повече действия, чрез които се гарантира, че употребата на пестициди е устойчива и не излага на риск човешкото здраве или околна среда.

✚ Вариант 2 – представлява преработеният след обществено обсъждане на 02.10.2018 г. вариант на Актуализирания НПДУУП. Вариант 2 е подробно описан в т. 1.2. по-горе.

Вариант 1 се припокрива с Вариант 2, тъй като поставя същите основни цели с дефинираните към тях подцели и съдържа същите мерки за устойчиво управление на пестицидите. Разликата между двата варианта се изразява в добавяне на пояснителни текстове във Вариант 2 на Актуализирания НПДУУП след проведеното обществено обсъждане и предефиниране на някои дейности към мерките.

Третата алтернатива е т.нар. „нулева алтернатива“, представляваща отказ от актуализирането на НПДУУП.

Мотивите за избор на предпочитаната алтернатива от гледна точка на очакваното въздействие върху околната среда и човешкото здраве са изложени в т. 8 на Доклада за Екологична оценка.

1.4. Връзка на Актуализирания НПДУУП с други съотносими планове, програми и стратегии

Актуализираният НПДУУП има връзка и отчита предвижданията на следните съотносими планове, програми и стратегии:

- Национална програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход (НПКОП) за 2019 г.;

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

- Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в Република България, 2012 г. – 2020 г. (А-НПДУУОЗ), приет с Решение на Министерски съвет на 5 септември 2012 г.;
- Национална програма за развитие: България 2020;
- Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България;
- Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България (актуализация за програмен период 2014 – 2020 г.);
- Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.;
- Трети национален план за действие по изменение на климата 2013 – 2020 г.;
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие;
- Национална приоритетна рамка за действие по НАТУРА 2000;
- План за управление на речните басейни в Дунавски район (2016-2021 г.);
- План за управление на речните басейни Черноморски район (2016-2021 г.);
- План за управление на речните басейни в Източнобеломорски район (2016-2021 г.);
- План за управление на речните басейни в Западнобеломорски район (2016-2021 г.);
- План за управление на риска от наводнения в Дунавски район за басейново управление 2016-2021 г.;
- План за управление на риска от наводнения в Черноморски район за басейново управление 2016-2021 г.;
- План за управление на риска от наводнения в Източнобеломорски район за басейново управление 2016-2021 г.;
- План за управление на риска от наводнения в Западнобеломорски район за басейново управление 2016-2021 г.

2. Текущо състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на Актуализирания НПДУУП

2.1. Текущо състояние на околната среда

Съгласно климатичното райониране на България (Станев и др., 1991), страната се разделя на две климатични области: Европейско-континентална и Континентално-средиземноморска област. От своя страна областите се разделят на по две подобласти: първата на Умереноконтинентална и Преходно-континентална, а втората на Южнобългарска и Черноморска. В районите с надморска височина над 1 000 m се формира планински климат. От 1989 г. насам преобладават положителни аномалии на средната годишна температура на въздуха спрямо климатичната норма на базисния период 1961 – 1990 г. За България 2017 г. е сред 15-те най-топли години за периода 1988-2017 г., със средна годишна температура 12.3°C. Управлението на пестицидите има отношение към изменението на климата, като Актуализираният НПДУУП интегрира целите за ограничаване на изменението на климата.

Общите нива на емисиите на основните замърсители във **въздуха** за периода 1990-2017 г. на национално ниво значително намаляват, от което следва и подобряване качеството на атмосферния въздух. Замърсяването с ФПЧ₁₀ продължава да бъде основен проблем за качеството на атмосферния въздух в страната. Основните причини за наднормено замърсяване с прахови частици са отоплението с твърдо гориво през зимния сезон, опесъчаването и осоляването на улиците и пътищата, емисиите от автомобилния и обществен транспорт. Основен източник на азотни оксиди в страната са емисиите от автомобилен транспорт. През 2017 г. в 9 от общо 14 пункта се наблюдава превишение на средногодишната норма по показател бензо(а)пирен. Основни източници на замърсяването са изгарянето на различни видове горива, в т.ч. и в битовия сектор. Употребата на пестициди е свързана с отделяне на емисии, като техните количества са незначителни и не въздействат върху КАВ.

По отношение на **повърхностните води**, през 2017 г. се наблюдава запазване на тенденцията за подобряване качеството на повърхностните води в България по отношение на основните физико-химични показатели, както в краткосрочен, така и в дългосрочен план. В България се провежда мониторинг за остатъци на пестициди във води. Не са

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

получени резултати за съдържание на пестициди над максимално допустимите концентрации (МДК) при мониторинга на питейни води. Съдържание на пестициди над МДК е констатирано единствено при 8 проби от повърхностни води през 2013 г – за периода 2013-2016 г. Резултатите се анализират от БАБХ и на база на анализите се предприемат съответните мерки за постигане на стандартите.

Съгласно мониторинга за остатъци на пестициди в подземни води през периода 1998 до 2006 г. се установява наличие на атразин, пропазин и симазин в подземни водни тела. След оттегляне на разрешението за ПРЗ, съдържащи тези вещества, подземните води се изчистват от тях (2006 – 2012 г.). През периода 2013 – 2017 г. анализираните проби с установено съдържание над МДК трайно намалява, а броят на пробите с резултати над МДК е без промяна.

Геоложкият строеж на земите в България е сложен, а скалният състав – разнообразен. На територията на страната са разпространени трите основни вида скали с различен произход и възраст – магмени (масивни), седиментни и метаморфни. При наличие на силно пропусклива скална основа (като варовиковата скала) съществува вероятност от проникване на пестициди от почвата към подземните води.

Територията на Република България се характеризира с разнообразна **почвена покривка**. През 2017 г. използваната земеделска площ (ИЗП) е 45.3% от територията на страната, като се наблюдава увеличение с 0.2% 2016 г. Почвите в страната са в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи/органично вещество, съдържание на тежки метали и металоиди, и устойчиви органични замърсители (полиароматни въглеводороди, полихлорирани бифенили и хлорорганични пестициди). От локалните източници, представляващи заплаха за състоянието на почвите, са извършени наблюдения по отношение на складовете, съхраняващи излезли от употреба продукти за растителна защита. Установени са положителни тенденции за последните години, като са предприети и се изпълняват активни мерки за изнасяне на залежалите пестициди извън страната за екологосъобразно крайно обезвреждане чрез изгаряне.

България се нарежда между страните с най-голямо биологично разнообразие в Европа. В състава на естествената **растителност** са установени около 12 400 растения, като най-значително е видовото разнообразие на водораслите (около 4 000 вида). След тях

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

по брой се нареждат семенните растения – голосеменни и покритосеменни, представени от около 3 500 вида. Следват гъби, мъхове, лишей, папратовидни. В Червена книга на Република България Том I – Растения и гъби (2011), са включени общо 810 вида. Българската **фауна** включва 94 вида бозайници, 382 птици, 36 влечуги, 16 земноводни, 207 черноморски и сладководни риби, около 27 000 насекоми и други безгръбначни. В резултат на антропогенния натиск, през последните няколко десетилетия редица български видове са намалели до степен на изчезване. В тях се включват най-малко 7 безгръбначни, 3 вида риби, 2 змии, 3 птици, 2 (възможно 3) вида бозайници и 6 местни животински породи. Функцията на местообитанията, флората и фауната е в непряка зависимост от употребата на пестициди. НПДУУП предвижда редица действия за постигане на устойчива употреба на пестицидите, с оглед опазване състоянието на растителността и животинския свят.

България, като страна-членка на ЕС е поставила под защита значителен процент от територията на страната. **Защитените зони**, които изграждат екологичната мрежа Natura 2000, включват достатъчен брой типа местообитания и най-важните местообитания на значителен брой растения и животни. Осигурява механизми за тяхното управление с цел запазване и устойчиво ползване. Българската част от Европейската екологична мрежа Natura 2000 възлиза на 34.4% от територията на страната и е един от високите проценти в Европа. В Закона за **защитените територии** са определени следните категории защитени природни територии: резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк и защитена местност. Налице е стабилност в мрежата от защитени територии за последните няколко години. В определени райони, включващи някои защитени територии, както и пасища и ливади в някои от зоните на екологичната мрежа Natura 2000, е въведена забрана за използване на пестициди, което гарантира опазване състояние на съответните защитени зони и защитени територии от излагане на въздействие на пестициди.

Ландшафтът е подложен на процес на ускорена трансформация, дължаща се на фактори като: развитието в земеделието, горското стопанство, индустрията, добива на минерали, регионално и градско планиране, транспорт, инфраструктура, туризъм и отдих. Като чувствителни ландшафти се определят териториите по поречията на реките,

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

защитените зони, влажните зони и други зони от националната екологична мрежа Natura 2000. В тях всякаква намеса би могла да има необратими последици върху устойчивостта на ландшафтните комплекси. Употребата на пестициди не представлява фактор, който да повлияе състоянието/облика на ландшафта.

По отношение на **материалните активи**, през 2017 г. се отчита по-високо равнище на разходите за опазване и възстановяване на околната среда в сравнение с 2016 г. (1 894.96 лв.), и намаление спрямо 2015 г. (3 064.68 лв.), 2014 г. (3 326.84 лв.) и 2013 г. (2 098.91 лв.). Наблюдава се тенденция към развитие и модернизирание на материалните активи, свързани с устойчиво управление на пестицидите – информационни и образователни системи за целите на издаване на сертификати на лицата, ангажирани с производство, дистрибуция и употреба на ПРЗ, развитие на система за събиране на празни опаковки от ПРЗ, развитие на складовете на съхранение на ПРЗ, развитие на все повече възможности за екологосъобразно управление на отпадъците от ПРЗ и негодните за употреба ПРЗ.

Във връзка с опазване на **културно-историческото наследство**, на територията на страната регистрираните недвижими паметници на културата са около 40 000 обекта. България е богата на паметници на културата от всички исторически епохи, разположени по цялата територия на страната. Не са установени проблеми относно състоянието на културно-историческото наследство, свързани с употребата на пестициди.

По отношение на **вредните физични фактори**, данните от измерванията на шумовите нива през 2017 г. показват, че относителният дял на пунктовете с превишени нива не е променен, в сравнение с 2016 година, през която са били 73.34%. През 2017 г. Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон не е регистрирала стойности на радиационния гама-фон, различни от естествените. Основните източници на шум са: автомобилния и релсов транспорт; въздушен транспорт; инсталации и съоръжения на промишлеността, като съхранението и употребата на пестициди не представляват източник на шум. Съхранението и употребата на пестициди не представляват източник на шум.

Общото количество на образувани **отпадъци** през 2017 г. е 20 693 kt (128 kt опасни и 15 340 kt неопасни в т. ч 3 080 kt битови). Създадената от Асоциация Растителнозащитна

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

Индустрия България система за събиране на опаковки от пестициди (ССОП), осигурява безопасен начин за освобождаване от празните пластмасови опаковки от пестициди. Отпадъците, съдържащи пестициди, се съхраняват в: централни складове, складове за негодни за употреба пестициди и ББ кубове. Крайното обезвреждане на тези отпадъци се извършва чрез изнасяне за изгаряне в специализирани инсинератори извън страната. В края на 2019 г. 4 388 t негодни за употреба пестициди и други препарати за растителна защита от 216 склада за съхранение на територията на цялата страна ще бъдат предадени за крайно обезвреждане в съоръжения извън България.

Демографската характеристика на страната показва една устойчива тенденция на отрицателен естествен прираст на населението, дължаща се и на двата определящи я процеси – намалена раждаемост и тенденция за по-висока честота на смъртността и ниското ниво на раждаемост. Тези процеси не са еднозначни, както за цялото селско и градско население, така и за отделните райони и области в страната. **Здравното състояние** на населението, оценено по показателите на смъртност и разпространение на социално значимите заболявания, също показва известни различия в отделните части на страната. Влошените показатели на демографското и здравно състояние съвпадат в някои райони и области. Относно вредните ефекти върху здравето на хората от употребата на пестициди, някои пестициди са определени като ендокринни нарушители. За времето на прилагане на НПДУУП се забелязва значителен спад в лекуваните пациенти с остро и хронично отравяне с пестициди (професионални потребители, оператори и селскостопански работници) – от 92 през 2015 г. до 60 през 2017 г.

По отношение на съществуващия **риск от аварии**, към 31.12.2017 г. на територията на страната има 117 предприятия с нисък рисков потенциал и 83 с висок рисков потенциал. На територията на страната има две предприятия за производство на ПРЗ и активни вещества – „Агрис“ АД и „Зенит Корп Сайънсис България“ ЕООД, класифицирани като предприятия с висок рисков потенциал. През 2017 г. не са регистрирани големи аварии с опасни вещества, попадащи в обхвата на Глава седма, Раздел I от ЗООС. Предвид съществуващия потенциал от увеличаване на риска от възникване на аварии, в случай на разположен склад за пестициди в близост до предприятие, класифицирано като такова с нисък или висок рисков потенциал, е

изключително важно съхранението и обезвреждането на негодните за употреба ПРЗ да се извършва в съответствие със ЗУО, което е подчертано и в НПДУУП.

2.2. Евентуално развитие на околната среда без прилагането на Актуализирания НПДУУП

В съответствие с нормативните изисквания е разгледано евентуалното развитие на околната среда без прилагането на Актуализирания НПДУУП, т.е. така нар. „нулева алтернатива”.

Компонент/Фактор на околната среда	Развитие без прилагане на Актуализирания НПДУУП
Климат и климатични изменения	Климатът е сложна система, влияеща се от редица фактори, измежду които е и количеството на парникови газове в атмосферата, което зависи от емисиите им в атмосферата на глобално ниво. Затова би могло да се очаква, че тенденцията към повишаване на средногодишната температура в страната ще продължи. Без реализирането на Актуализирания НПДУУП ще се запази текущото състояние на климатичните елементи, предвид че дейностите, насочени към интегрирано управление на вредителите, което само по себе си ограничава употребата на пестициди (един от източниците на парникови газове в селското стопанство), не претърпяват промяна в Актуализирания НПДУУП спрямо Нулева алтернатива.
Атмосферен въздух	Не се очаква промяна в наблюдаваните към момента тенденции по отношение на атмосферния въздух.
Повърхностни води	Водната среда е особено чувствителна към пестициди. Актуализираният НПДУУП, както и нулевата алтернатива (равносилна на продължаване на действието на настоящия НПДУУП) пряко допринасят за предотвратяване на замърсяването на повърхностните води, чрез предприемане на подходящи действия, за да се намали

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

Компонент/Фактор на околната среда	Развитие без прилагане на Актуализирания НПДУУП
	<p>излагането на водните обекти на отнасяне на струята, оттичане или изтичане на пестициди, както и възможност за превантивно действие за опазване на водната среда и на питейната вода чрез спазване на размера на нетретиранни буферни зони около водни обекти. Употребата на пестициди във вододайни зони на водоизточници, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, на или по протежение на транспортни пътища като железопътни линии или върху непронпускливи или силно пропускливи повърхности може да породи големи рискове от замърсяване на водната среда. Мярка 8 и Мярка 12 от НПДУУП осигуряват предприемане на действия за намаляване във възможно най-голяма степен или прекратяване употребата на пестициди върху такива площи. НПДУУП дава предимство на такива ПРЗ, които не са класифицирани като опасни за водната среда и които не съдържат приоритетни опасни вещества, определени по реда на Закона за водите. НПДУУП дава предимство на най-ефикасните техники за прилагане на ПРЗ с ограничено отнасяне на струята.</p> <p>Мярка 3 от НПДУУП гласи: Боравене с пестициди. съхранение на пестициди и управление на техните празни опаковки и остатъчни количества. Дейностите към мярката включват: поддържане на регистър за разрешените ПРЗ в интернет страницата на БАБХ; прилагане на система за събиране на празните опаковки от ПРЗ и провеждане на обучения на персонала за безопасна употреба на препарати за растителна защита.</p> <p>Без реализирането на Актуализирания НПДУУП ще се запазят текущите тенденции в състоянието на повърхностните води, предвид че по</p>

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

Компонент/Фактор на околната среда	Развитие без прилагане на Актуализирания НПДУУП
	същество мерките и съпътстващите ги дейности, насочени към опазване на водите от замърсяване с пестициди, не претърпяват промяна в Актуализирания НПДУУП спрямо Нулева алтернатива.
Хидрогеология и подземни води	<p>Водната среда е особено чувствителна към пестициди. Актуализираният НПДУУП, както и нулевата алтернатива дават възможност за предотвратяване на замърсяването на подземните води, чрез предприемане на подходящи действия, за да се намали излагането на водните обекти на отнасяне на струята, оттичане или изтичане на пестициди, както и възможност за превантивно действие за опазване на водната среда и на питейната вода чрез спазване на размер на нетретирани буферни зони около водни обекти. Употребата на пестициди във вододайни зони на водоизточници, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, на или по протежение на транспортни пътища като железопътни линии или върху непроницаеми или силно пропускливи повърхности може да породи големи рискове от замърсяване на водната среда. Мярка 8 и Мярка 12 от НПДУУП осигуряват предприемане на действия за намаляване във възможно най-голяма степен или прекратяване употребата на пестициди върху такива площи. НПДУУП дава предимство на ПРЗ, които не са класифицирани като опасни за водната среда и които не съдържат приоритетни опасни вещества, определени по реда на Закона за водите. НПДУУП дава предимство на най-ефикасните техники за прилагане на ПРЗ с ограничено отнасяне на струята.</p> <p>Мярка 3 от НПДУУП гласи: Боравене с пестициди. съхранение на пестициди и управление на техните празни опаковки и остатъчни количества. Дейностите към</p>

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

Компонент/Фактор на околната среда	Развитие без прилагане на Актуализирания НПДУУП
	<p>мярката включват: поддържане на регистър за разрешените ПРЗ в интернет страницата на БАБХ; прилагане на система за събиране на празните опаковки от ПРЗ и провеждане на обучения на персонала за безопасна употреба на препарати за растителна защита.</p> <p>Без реализирането на Актуализирания НПДУУП ще се запази текущото състояние на подземните води, предвид че по същество мерките и съпътстващите ги дейности, насочени към опазване на водите от замърсяване с пестициди, не претърпяват промяна в Актуализирания НПДУУП спрямо Нулева алтернатива.</p>
Геоложка основа	<p>Не се очаква въздействие/промяна в наблюдаваните към момента тенденции по отношение на геоложката основа.</p>
Почви и земеползване	<p>НПДУУП спомага за предотвратяване влошаване на състоянието на почвите в България, предотвратявайки замърсяване от неправилна употреба, съхранение или липса на контрол над използването на продукти за растителна защита, вследствие на недостатъчно добре обучени лица, които боравят с тях (професионални потребители на пестициди, дистрибутори и консултанти).</p> <p>НПДУУП осигурява възможност за изпълнение на дейности по идентифициране на активни вещества, които пораждат особено безпокойство, устойчиви или високорискови активни вещества (токсични, силно токсични, биоаккумулятивни, канцерогенни, мутагенни, токсични за репродукцията, ендокринни разрушители), за които съществуват по-безопасни алтернативи и заместването им с алтернативите (списък на активни вещества, кандидати за замяна, съгласно чл. 24 от Регламент 1107/2011).</p> <p>Интегрираното управление на вредителите, което се цели с плана и</p>

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

Компонент/Фактор на околната среда	Развитие без прилагане на Актуализирания НПДУУП
	<p>неговата актуализация, води и до подобряване ефективността и рационалността на земеползването – третиране само на целеви територии, ограничено, без да се засягат други/съседни земи и площи.</p> <p>Без реализирането на Актуализирания НПДУУП ще се запази текущото състояние на почвите, предвид че по същество мерките и съпътстващите ги дейности, насочени към опазване на почвите от замърсяване с пестициди, не претърпяват промяна в Актуализирания НПДУУП спрямо Нулева алтернатива.</p>
Растителност и животински свят	<p>НПДУУП предотвратява риска от влошаване състоянието на растителността и животинския свят, поради безразборно прилагане на пестициди, липса на компетентност на лицата, които ги съхраняват, прилагат, разпространяват. Осигурява възможност за прилагане на конкретни действия за опазване на пчелите от отравяне с пестициди.</p> <p>Без реализирането на Актуализирания НПДУУП ще се запази текущото състояние на растителността и животинския свят, предвид че по същество мерките и съпътстващите ги дейности, насочени към опазване на растителността и животинския свят, не претърпяват промяна в Актуализирания НПДУУП спрямо Нулева алтернатива.</p>
Защитени зони и защитени територии	<p>Употребата на пестициди може да бъде особено опасна при силно чувствителни територии, напр. териториите в Натура 2000. НПДУУП спомага за предотвратяване на риска от нерегулирано и неконтролируемо прилагане на пестициди в определени райони, включващи някои защитени територии, както и пасища и ливади в някои от зоните на екологичната мрежа Натура 2000.</p> <p>В Решение № ЕО-3/2019 г. на Министъра</p>

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

Компонент/Фактор на околната среда	Развитие без прилагане на Актуализирания НПДУУП
	<p>на околната среда и водите за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка на проекта на Актуализирания Национален план за действие за устойчива употреба на пестицидите са изброени защитените зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие, за които е въведен режим на дейности, съгласно който се забранява използването на пестициди и продукти за растителна защита. В допълнение, НПДУУП поставя допълнителна забрана за използване на пестициди в определени райони – защитени територии, както и пасища и ливади в някои от защитените зони.</p> <p>Без реализирането на Актуализирания НПДУУП ще се запази текущото състояние на защитените зони и защитените територии, предвид че по същество мерките и съпътстващите ги дейности, насочени към опазване на защитените зони и защитените територии от замърсяване с пестициди, не претърпяват промяна в Актуализирания НПДУУП спрямо Нулева алтернатива.</p>
Ландшафт	Не се очаква въздействие/промяна в наблюдаваните към момента тенденции по отношение на ландшафта.
Материални активи	Тенденциите по отношение на материалните активи ще се запазят.
Културно-историческо наследство	Неприлагането на Актуализирания НПДУУП няма да повлияе върху културно-историческото, архитектурното и археологическото наследство.
Вредни физични фактори	Без прилагането на Актуализирания НПДУУП не се очаква въздействие/промяна в наблюдаваните към момента тенденции по отношение на вредните физични фактори.
Отпадъци	Боравенето с пестициди, вкл. почистване след използване на оборудването за прилагане на пестициди, както и събиране

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

Компонент/Фактор на околната среда	Развитие без прилагане на Актуализирания НПДУУП
	<p>и обезвреждане на останали в резервоарите смеси, празни опаковки от продукти за растителна защита и останало неупотребено количество работен разтвор, пораждат реален риск за нежелана експозиция на хората и околната среда.</p> <p>НПДУУП осигурява възможност за подпомагане прилагането на Закона за управление на отпадъците чрез изпълнение на конкретни дейности за съхранение на пестициди и управление на техните празни опаковки и остатъчни количества, като регламентиране на изискванията към складовете за съхранение на ПРЗ на земеделските стопани и привеждане на складовете в съответствие, прилагане на система за събиране на празните опаковки от ПРЗ и др.</p> <p>Без реализирането на Актуализирания НПДУУП ще се запази текущото състояние по отношение на отпадъците, предвид че по същество мерките и съпътстващите ги дейности, свързани с фактор отпадъци, не претърпяват промяна в Актуализирания НПДУУП спрямо Нулева алтернатива.</p>
Здравно състояние на населението	<p>Без реализирането на Актуализирания НПДУУП ще се запази текущото състояние по отношение на здравното състояние на населението, предвид че по същество мерките и съпътстващите ги дейности, свързани със здравното състояние на населението, не претърпяват промяна в Актуализирания НПДУУП спрямо Нулева алтернатива.</p>
Риск от големи аварии	<p>Не се очаква въздействие/промяна в наблюдаваните към момента тенденции по отношение на риска от големи аварии.</p>

3. Характеристика на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати с реализацията на Актуализирания НПДУУП

Въз основа на характеристиката на аспектите на околната среда към момента (направена в т. 2 на ДЕО), в тази точка е обърнато внимание на онези територии, които ще са най-значително засегнати от Актуализирания НПДУУП. Подробно са разгледани чувствителни територии, като защитени зони от екологичната мрежа „Натура 2000“, населени места и други обекти, подлежащи на здравна защита, санитарно-охранителни зони около водоизточници, зони с риск от наводнения и др.

Климат и климатични изменения

Актуализираният НПДУУП представлява национален план, приложим за цялата територия на страната. НПДУУП не предвижда мерки, които да са териториално обвързани и ориентирани, така че да може да се определи конкретна засегната територия по отношение на климат и климатични изменения. Употребата на пестициди като цяло не е свързана със значими емисии на парникови газове и не се очаква значително засягане на климата, нито принос към изменението на климата.

Атмосферен въздух

Актуализираният НПДУУП представлява национален план, приложим за цялата територия на страната. НПДУУП не предвижда мерки, които да са териториално обвързани и ориентирани, така че да може да се определи конкретна засегната територия по отношение на атмосферния въздух.

Води

Основните характеристики и състоянието на повърхностните и подземните води е описано в т. 2.1 от настоящата Екологична оценка (ЕО). Състоянието на водите ще бъде положително засегнато от мерките и дейностите, предвидени в Актуализирания НПДУУП.

Водната среда е особено чувствителна към пестициди, затова е необходимо предотвратяване на замърсяването на повърхностните и подземните води, чрез предприемане на подходящи действия, за да се намали излагането на водните обекти на отнасяне на струята, оттичане или изтичане на пестициди. Също така, като превантивно действие за опазване на водната среда и на питейната вода се счита спазването на размера

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

на нетретираните буферни зони около водни обекти. Размерите на буферните зони се определят в зависимост от почвените характеристики, свойствата на пестицидите, селскостопанските характеристики на съответните площи и др.

В плана се обръща специално внимание на мерки за опазване на водната среда, чрез мониторингови програми за водите. Дейностите към тези мерки са изготвени в съответствие с действащото към момента национално законодателство относно опазването на водната среда и на питейната вода и с основния нормативен акт на европейско ниво – Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на общността в областта на политиката за водите (т.нар. Рамкова директива за водите).

НПДУУП подпомага опазването на зоните за защита на водите, съгласно чл. 119а, ал.1, т. 1-5 от ЗВ чрез предвидените дейности към Мярка 8: Специални мерки за опазване на водната среда и на питейната вода, част от които са:

Дейност 11: Спазване на забрани и ограничения за дейности с продукти за растителна защита в зоните за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и на минералните води и в санитарно-охранителните зони за повърхностни и подземни води, които се използват за питейно-битово водоснабдяване.

Дейност 15: Мониторинг на подземните води, съгласно Заповед за мониторинг на води на министъра на околната среда и водите.

НПДУУП не е свързан със значително засягане на водни територии, а напротив – създава условия, които да допринесат за подобряване състоянието на такива.

Геоложка основа

Актуализираният НПДУУП представлява национален план, приложим за цялата територия на страната. НПДУУП не предвижда мерки, които да са териториално обвързани и ориентирани, така че да може да се определи конкретна засегната територия по отношение на геоложката основа.

Актуализираният НПДУУП няма пряко отношение към геоложката основа, съответно не се засяга този компонент на околната среда.

Почви и земеползване

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

Актуализираният НПДУУП представлява национален план, приложим за цялата територия на страната. НПДУУП не предвижда мерки, които да са териториално обвързани и ориентирани, така че да може да се определи конкретна засегната територия по отношение на почвите и земеползването.

За постигане на целта за намаляване на рисковете и въздействието от употребата на пестициди върху околната среда, в Актуализирания НПДУУП, освен изискването за специални мерки за опазване на водната среда и на питейната вода, се поставя и по-глобално изискване за защита на околната среда, а именно опазване на околната среда чрез предотвратяване и/или намаляване на замърсяването с пестициди, освен на водите – и на почвите. Предотвратяването и/или намаляването на замърсяването на почвите с пестициди ще бъде постигнато с предприетите и описани в националния план мерки и дейности за задължителното първоначално и допълнително обучение на лицата, които боравят с пестициди в рамките на професионалната си дейност – професионални потребители на пестициди, дистрибутори и консултанти, задължителната проверка на използваното оборудване за прилагане на пестициди, задължителното прилагане на общите принципи на интегрираното управление на вредителите от земеделските производители, забраната за въздушно пръскане и др.

Следователно не се очаква значително засягане на територии и по отношение на почвите и земеползването.

Растителност и животински свят

Актуализираният НПДУУП представлява национален план, приложим за цялата територия на страната. НПДУУП не предвижда мерки, които да са териториално обвързани и ориентирани, така че да може да се определи конкретна засегната територия по отношение на растителността и животинския свят.

Не се очаква актуализираният НПДУУП да окаже негативно въздействие върху растителността и животинския свят, а обратното. При изпълнение на мерките и дейностите, включени в плана, ще се предотвратят и/или намалят рисковете от употребата на пестициди, чрез: прилагането на забраната за въздушно пръскане; задължителното прилагане на общите принципи на интегрираното управление на вредителите от

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

земяделските производители; задължителното първоначално и допълнително обучение на лицата, които боравят с пестициди в рамките на професионалната си дейност и др.

Защитени зони и защитени територии

Актуализираният НПДУУП представлява национален план, приложим за цялата територия на страната. НПДУУП не предвижда мерки, които да са териториално обвързани и ориентирани, така че да може да се определи конкретна засегната територия по отношение на защитените зони и защитените територии.

НПДУУП включва Дейност 4, към Мярка 12, съгласно която в определени райони, включващи някои защитени територии, както и пасища и ливади в някои от защитените зони, е забранено използването на пестициди.

В съответствие със Закона за биологичното разнообразие, е въведен режим на дейности, съгласно който се забранява използването на пестициди и продукти за растителна защита в следните защитени зони: BG0000113 „Витоша“; BG0000156 „Шабленски езерен комплекс“; BG0000240 „Студенец“; BG0000241 „Сребърна“; BG0000270 „Атанасовско езеро“; BG0000271 „Мандра-Пода“; BG0000273 „Бургаско езеро“; BG0000332 „Карлуковски карст“; BG0002001 „Раяновци“; BG0002002 „Западен балкан“; BG0002003 „Кресна“; BG0002004 „Долни Богров-Казичене“; BG0002005 „Понор“; BG0002006 „Рибарници Орсоя“; BG0002009 „Златията“; BG0002012 „Крумовица“; BG0002013 „Студен кладенец“; BG0002014 „Маджарово“; BG0002019 „Бяла река“; BG0002020 „Радинчево“; BG0002021 „Сакар“; BG0002022 „Язовир Розов кладенец“; BG0002023 „Язовир Овчарица“; BG0002025 „Ломовете“; BG0002026 „Дервентски възвишения“; BG0002027 „Язовир Малко Шарково“; BG0002028 „Комплекс Стралджа“; BG0002029 „Котленска планина“; BG0002030 „Комплекс Калимок“; BG0002031 „Стената“; BG0002038 „Провадийско-Роякско плато“; BG0002039 „Хърсовска река“; BG0002040 „Странджа“; BG0002041 „Комплекс Ропотамо“; BG0002043 „Емине“; BG0002044 „Камчийска планина“; BG0002045 „Комплекс Камчия“; BG0002050 „Дуранкулашко езеро“; BG0002051 „Калиакра“; BG0002052 „Язовир Жребчево“; BG0002053 „Врачански Балкан“; BG0002057 „Бесапарски ридове“; BG0002058 „Сините камъни-Гребенец“; BG0002059 „Каменски баир“; BG0002060 „Галата“; BG0002082 „Батова“; BG0002061 „Балчик“; BG0002062 „Лудогорие“; BG0002063 „Западни Родопи“;

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

BG0002064 „Гарванско блато“; BG0002065 „Блато Малък Преславец“; BG0002066 „Западна Странджа“; BG0002069 „Рибарници Звъничево“; BG0002070 „Рибарници Хаджи Димитрово“; BG0002071 „Мост Арда“; BG0002072 „Мелнишки пирамиди“; BG0002073 „Добростан“; BG0002074 „Никополско плато“; BG0002076 „Места“; BG0002077 „Бакърлъка“; BG0002078 „Славянка“; BG0002079 „Осогово“; BG0002081 „Марица Първомай“; BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“; BG0002084 „Палакария“; BG0002085 „Чаиря“; BG0002087 „Марица-Пловдив“; BG0002088 „Микре“; BG0002089 „Ноевци“; BG0002090 „Берковица“; BG0002092 „Харманлийска планина“; BG0002093 „Овчарово“; BG0002094 „Адата-Гунджата“; BG0002095 „Горни Дъбник-Телиш“; BG0002096 „Обнова“; BG0002097 „Белите скали“; BG0002098 „Рупите“; BG0002099 „Кочериново“; BG0002100 „Долна Козница“; BG0002101 „Мещица“; BG0002102 „Деветашко плато“; BG0002103 „Злато поле“; BG0002104 „Цибърско блато“; BG0002105 „Персенк“; BG0002106 „Язовир Ивайловград“; BG0002107 „Бобошево“; BG0002108 „Скрино“; BG0002110 „Априлци“; BG0002111 „Велчево“; BG0002112 „Руй“; BG0002113 „Триград-Мурсалица“; BG0002054 „Средна гора“; BG0002126 „Пирин Буфер“; BG0002128 „Централен Балкан Буфер“; BG0000399 „Българка“; BG0000496 „Рилски манастир“; BG0002115 „Било“; BG0000591 „Седларката“; BG0000589 „Марина дупка“; BG0000605 „Божкова дупка“; BG0000587 „Варкан“; BG0000574 „Ахелой-Равда-Несебър“; BG0000610 „Река Янтра“.

Актуализираният НПДУУП ще доведе до предотвратяване и/или намаляване на въздействието на пестицидите върху биологичното разнообразие и естествените местообитания, включително върху почвеното биоразнообразие, нецелевите организми, пчелите и др.

Ландшафт

Актуализираният НПДУУП представлява национален план, приложим за цялата територия на страната. НПДУУП не предвижда мерки, които да са териториално обвързани и ориентирани, така че да може да се определи конкретна засегната територия по отношение на ландшафта.

Актуализираният НПДУУП няма пряко отношение към ландшафта.

Материални активи

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

Актуализираният НПДУУП представлява национален план, приложим за цялата територия на страната. НПДУУП не предвижда мерки, които да са териториално обвързани и ориентирани, така че да може да се определи конкретна засегната територия по отношение на материалните активи.

Не се очаква негативно засягане на материалните активи, а напротив, развитие на активите, свързани с устойчиво управление на пестицидите. Такива се отнасят до влагане на средства от производителите и дистрибуторите за осигуряване на правилното и екологосъобразно производство, съхранение, употреба на пестицидите. НПДУУП създава условия за влагане на средства за подобряване на мониторинга, вкл. чрез по-съвременна техника и апаратура.

Културно-историческо наследство

Актуализираният НПДУУП няма отношение към културно-историческото наследство, съответно не се засяга този компонент.

Вредни физични фактори

Актуализираният НПДУУП няма отношение към вредните физични фактори, тъй като целите, мерките и дейностите на плана не са свързани с генериране на шум, съответно в резултат на прилагането на плана няма да има засегнати територии по отношение на фактор шум.

Отпадъци

Актуализираният НПДУУП представлява национален план, приложим за цялата територия на страната. НПДУУП не предвижда мерки, които да са териториално обвързани и ориентирани, така че да може да се определи конкретна засегната територия по отношение на отпадъците.

Чрез забраната за изоставяне, загробване, нерегламентирано изхвърляне, изгаряне и депониране или друга форма на нерегламентирано третиране на празни опаковки от продукти за растителна защита, Актуализираният НПДУУП ще подпомогне екологосъобразното управление на отпадъците.

Здравно състояние на населението

Актуализираният НПДУУП представлява национален план, приложим за цялата територия на страната. НПДУУП не предвижда мерки, които да са териториално

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

обвързани и ориентирани, така че да може да се определи конкретна засегната територия по отношение на здравето състояние на населението.

Мерките, включени в плана, ще доведат до предотвратяване на рисковете от употребата на пестициди за населението. Дейностите включват и информиране на обществеността относно площите, третирани с пестициди и повишаване на осведомеността относно въздействието от употребата на пестициди за здравето на хората и околната среда.

Съгласно разпоредбите на Директива 2009/128/ЕО е необходимо, при приложение на продукти за растителна защита, лицата, които биха могли да бъдат изложени на отнасяне на струята, да бъдат информирани.

За целта при провеждане на въздушно пръскане се предоставя информация на обществеността за издадените разрешения за въздушно пръскане, а именно:

- зоната, която ще бъде пръскана;
- планирания ден и час на пръскането;
- вида продукт за растителна защита.

БАБХ поддържа на сайта си регистър на въздушните пръскания, който е обществено достъпен.

Необходимо е обществеността да бъде добре информирана относно цялостното въздействие на пестицидите и възможните рискове от употребата им – чрез кампании за повишаване на осведомеността, чрез предоставяне на информация на сайта на съответните ведомства или по време на продажба от лицата, търгуващи с продукти за растителна защита и чрез други мерки. Във връзка с тази необходимост са предприети действия за:

- информиране на широката общественост, както и за насърчаване и улесняване на информационни и осведомителни програми и предоставяне на точна и балансирана информация относно пестицидите, по-специално що се отнася до рисковете и възможните остри и хронични отравяния, неприцелните организми и околната среда вследствие на употребата им, както и относно използването на нехимични алтернативи;

- събиране на информация относно случаите на остро отравяне с продукти за растителна защита, както и на развитие на хронично отравяне, сред групи, които може да бъдат излагани редовно на въздействието на продукти за растителна защита, като

професионални потребители, оператори, селскостопански работници или хора, които живеят в близост до зони, в които се използват продукти за растителна защита.

Следователно не се очаква значително засягане на населението и човешкото здраве на територията на страната, а напротив.

Риск от големи аварии

Целите, мерките и дейностите в Актуализирания НПДУУП нямат пряко отношение към риска от големи аварии, но имат косвено положително такова – чрез устойчивото управление на пестицидите ще се ограничи риска от увеличаване на негативните последици от евентуална голяма авария в близост до складове за съхранение на ПРЗ.

Съответно не се очаква засягане на територии около предприятия с нисък и висок рисков потенциал от възникване на голяма авария или увеличаване риска от авария в такива предприятия, а напротив.

4. Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към Актуализирания НПДУУП

В точката са описани установени съществуващи екологични проблеми в страната, имащи отношение към Актуализирания НПДУУП (напр. свързани със замърсяването на почвите, водите и др.) Направен е анализ на връзката между екологичните проблеми и предвижданията на плана, съответно – изводи дали Актуализираният НПДУУП води до подобряване на екологичната обстановка, или до влошаване и задълбочаване на съществуващи и/или възникване на нови екологични проблеми.

Климат и климатични изменения

Основните проблеми по отношение на климата през последните години в България са наблюдаваните все повече и по-дълги периоди на засушаване, следвани от сериозни бури и тежки наводнения с разрушения и жертви (огромни щети върху селскостопанска продукция, инфраструктура, жилищни и обществени сгради). По отношение на температурата практически над цялата страна се наблюдават положителни тенденции, т.е. очаква се увеличение на средногодишната температура, като това увеличение е сравнително еднородно и с около 1.5-2°C за близкото и между 2.5 и 3.5°C за далечното бъдеще. За България 2017 г. е сред 15-те най-топли години за периода 1988-2017 г., със средна годишна температура 12.3°C.

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

Пространственото разпределение на тенденцията на годишната валежна сума е по-неравномерно спрямо това на температурата. В Източна България се очаква отрицателна тенденция, като и в двата периода изменението е средно между 5 и 10 mm (в отделни райони до 15-20 mm). Най-видимата разлика между двата периода е, че районите с отрицателна тенденция през втория период са с по-голяма площ спрямо първия и обхващат и части на Западна България.

Промените в климата биха могли да увеличат риска от по-нататъшно разпространение и увеличаване на популациите и числеността на редица плевели, болести и вредители. Промените в температурата, влагата и концентрацията на атмосферни газове могат да стимулират генерирането на растения, гъби и насекоми, но и да променят взаимодействията между вредителите и техните естествени врагове и гостоприемници. Вредителите и болестите често водят до загуби от реколтата. Пестицидите се използват за борба с такива вредители. Разпространението на вредители и болести може да доведе до увеличаване на употребата на пестициди. Значителна част от емисиите на парникови газове се причиняват от употребата на пестициди и химикали.

Като Опция 6 за адаптация към изменението на климата от проекта на Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие, по-специално Приложение 1: Оценка на сектор „Селско стопанство“, е посочено: „Подобряване на контрола на вредителите и болестите чрез по-добро наблюдение, разнообразяване на културите, сеитбооборота и интегрирано управление на вредителите“. Интегрирано управление на вредителите е включено и като Мярка 6 в НПДУУП. Интегрираната растителна защита включва регулиране и поддържане популациите на вредните видове на такова ниво, при което те не нанасят икономическа вреда, при максимално запазване на естествените и полезни организми. Наличието на известна численост от вредни организми е предпоставка за устойчивост на агробиоценозата и за нарастване на нейната саморегулация. Продуктите за растителна защита са неизменна част от съвременните технологии при отглеждане на земеделските култури. За да се ограничи дялът на химичния метод в растителната защита, е необходимо употребата на продуктите за растителна защита да става само при доказана необходимост. Важно условие за вземане на правилното решение са определените прагове на икономическа вредност (ПИВ) при

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

основните неприятели и болести по земеделските култури. Повредата по растенията е нестандартна величина и това налага за всеки вредител да се разработи скала за ПИВ, която да отразява особеностите на неприятелите от една популация при конкретни условия. От тук следва, че прилагането на НПДУУП и неговата актуализация, по-специално Мярка 6 от него и съпътстващите я дейности, са свързани с предотвратяване изменението на климата, чрез намаляване емисиите на парникови газове, следствие от употребата на препарати за растителна защита.

Атмосферен въздух

Замърсяването с ФПЧ₁₀ продължава да бъде основен проблем за качеството на атмосферния въздух в България, 78.61 % от населението в страната е изложено на чести концентрации на ФПЧ₁₀, което е значително над средното за Европа. Основните причини за наднормено замърсяване с прахови частици са отоплението с твърдо гориво през зимния сезон, опесъчаването и осоявяването на улиците и пътищата, емисиите от автомобилния и обществен транспорт.

През 2017 г. населението на страната живее също при нива на замърсяване със SO₂ и NO₂ над допустимата норма.

Друг проблем, свързан с качеството на атмосферния въздух в страната, е регистрираното превишение на средногодишната норма (СГН) за съдържание на полициклични ароматни въглеводороди през 2017 г.

Актуализираният НПДУУП няма отношение към съществуващите проблеми по отношение на качеството на атмосферния въздух.

Води

Анализът на съществуващите екологични проблеми показва, че качеството на питейната вода за страната е сравнително добро и се запазва на равнището от последните години. Въпреки това, в редица административни области на страната с години продължават да се регистрират отклонения по някои здравно значими химични показатели, с което питейната вода може да стане значим фактор, със съществен негативен принос към общата експозиция на населението. С малък териториален обхват са регистрирани устойчивите отклонения по: *хром* – в установен брой предимно малки зони в областите Враца, Плевен и Монтана (по-високо естествено съдържание на хром във

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

водоизточниците и отсъствие на коригиращи мерки) и *естествен уран* – установен в ограничен брой зони в области Хасково, Пловдив, Благоевград, Перник, Сливен, и се дължи преди всичко на повишено съдържание на уран от естествено или антропогенно обусловени причини (в близост до бивши уранодобивни обекти).

Установените несъответствия по отделни микробиологични параметри са сравнително по-чести в по-малки зони на водоснабдяване – индикация за недобра водоснабдителна практика, респ. неефективен и непостоянен режим на дезинфекция на водата, и/или за амортизирана водоразпределителна мрежа и чести аварии.

Броят на пробите от повърхностни води, изследвани по мониторинг, съгласно Заповед за мониторинг на води на министъра на околната среда и водите, с установено съдържание под МДК на остатъци от пестициди се увеличава и бележи ръст през 2016 г. Вероятни причини за установените съдържания под МДК биха могли да бъдат липса на знания и компетентност сред лицата, прилагащи пестициди, неправилна употреба на пестициди, неправилно съхранение, неспазване на изискванията за съхранение на празните опаковки от употребените ПРЗ, препарати за дезинфекция и дезинсекция в специално обособени и обезопасени за целта места, както и управлението и третирането им, съгласно указанията, посочени върху етикета на ПРЗ и по реда на ЗУО.

По данни от мониторинга на повърхностните води, предоставени от БД Източнобеломорски район, е установено наличие на пестициди, чиито стойности не превишават СКОС на повърхностни води, с изключение на хлорпирифос-етил, който е забранен за употреба от 2012 г. Вероятно причината за откриване на остатъчни количества от него се дължи на неговата устойчивост и дълъг период разпад. В случай на нелегална употреба, въпреки забраната, НПДУУП включва и изрична Дейност: Противодействие срещу нелегалната търговия, към Мярка 2: Продажба на пестициди. Най-често срещаните пестициди в повърхностни води са циклодиенови пестициди (алдрин, диелдрин, ендрин, изодрин), хексахлорциклохексан (алфа-, бета-, гама-, делта-, епсилон-изомери), атразин, симазин, ендосулфан, пентахлорбензен, хлорпирифос-етил, хлорфенвинфос, диурон, изопротурон, хептахлор и др. Пестицидите алдрин, диелдрин, ендрин, хексахлорциклохексан, пентахлорбензен, ендосулфан, хептахлор са УОЗ, включени в Стокхолмската конвенция и са забранени за производство и употреба в България от

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

години. Откриват се техните остатъчни количества в почвите, които все още се дренират, вследствие на което попадат във водите.

В проби от подземни води също са регистрирани случаи за наличие на остатъчни количества от пестициди, забранени за употреба (напр. пропазин, атразин, симазин).

С оглед предотвратяване на замърсяване, НПДУУП включва мерки и дейности за обучение, сертифициране на прозиводители, дистрибутори и земеделски стопани, контролни дейности, както и изрични и конкретно насочени дейности към Мярка 8, като Дейност 7: Даване на предимство на продукти за растителна защита, които не са класифицирани като опасни за водната среда, в съответствие с Регламент (ЕО) № 1278/2008 и които не съдържат приоритетни вещества, определени по реда на Закона за водите, със срок за прилагане: постоянен; Дейност 8: Даване на предимство на най-ефикасните техники за прилагане, като използването на оборудване за прилагане на продукти за растителна защита с ограничено отнасяне на струята, по-специално за култури като хмелни насаждения, овощни градини и лозя, със за прилагане: постоянен; Дейност 9: Намаляване на рисковете от замърсяване извън района на прилагане, поради отнасяне на струята при пръскане, оттичане или изтичане, в т.ч. установяване на: нетретирани буферни зони с подходящ размер за защита на водните неприцелни организми – буферните зони се определят индивидуално за всеки ппродукт за растителна защита в процеса на неговата оценка и разрешаване и се посочват върху етикетта на продукта, със срок на прилагане: постоянен; Дейност 10: Намаляване или прекратяване на прилагането на продукти за растителна защита върху или по протежението на пътища, железопътни линии, силно пропускливи повърхности или друга инфраструктура, разположена в близост до повърхностни или подземни води, или върху непрпускливи повърхности, при които съществува риск от изтичане в повърхностните води или в канализационните мрежи, със срок на прилагане: съгласно ЗЗР; Дейност 11: Спазване на забрани и ограничения за дейности с продукти за растителна защита в зоните за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и на минералните води и в санитарно-охранителните зони за повърхностни и подземни води, които се използват за питейно-битово водоснабдяване, със срок на прилагане: постоянен; Дейност 12: Забрана за употреба на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

върху зони за защита, определени съгласно Закона за водите или други площи, определени със заповед на министъра на околната среда и водите, със срок на прилагане: съгласно ЗЗР. При необходимост от третиране на такива територии се прилагат продукти за растителна защита от непрофесионална категория на употреба, продукти за растителна защита с нисък риск или се прилагат биологични агенти.

Геоложка основа

Територията на страната е подложена на въздействието на почти всички неблагоприятни и разрушителни геоложки процеси и явления, които се обединяват под наименованието геоложка опасност: тектонски движения, абразия, ерозия, свлачища, срутища, пропадане, слягане, набъбване, втечняване на дисперсни наслаги и др.

Прогнозите за условията и местата на проявление на свлачищните процеси у нас могат да бъдат подпомогнати от някои закономерности, като напр. привързаността им към широки разломни зони, към активни разломни структури с контрастни движения, към перифериите на издигащи се масиви, високо сеизмични райони, оводнени склонове, скалните венци на издигнати плата, участъци с техногенни интервенции. При наличие на тези и други обстоятелства, вероятността от проява на свлачищни процеси е по-голяма. На такива основания територията на страната се районира по податливост към проява на свлачища (Черноморски, Дунавски, Предбалкански, Подбалкански, Софийски, Югозападен и Родопски свлачищен район) като най-голям е Черноморският свлачищен район.

Актуализираният НПДУУП няма отношение към съществуващите проблеми, свързани с геоложката основа.

Почви и земеползване

За 2017 година са отчетени 14 пункта от общо 101, в които има завишено съдържание на тежки метали и металоиди. Пунктовете, в които има отчетени по-високи стойности на тежки метали и металоиди от максимално допустимите концентрации представляват 13.86% от общият брой пробонабрани пунктовете за 2017 г. (101 пункта) от Националната мрежа за почвен мониторинг. Те попадат в административните граници на областите София, Пазарджик, Хасково, Смолян, Ловеч, Пловдив, Перник, Бургас, Сливен.

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

Замърсяване на почвите в село Градище (област Плевен) е отчетено с *пестицида DDE* – 0.63 mg/kg, при норма 0.5 mg/kg, както и с *пестицида Алфа – хексахлорциклохексан* в няколко села от: област Пловдив, област Пазарджик, област Кърджали и област Хасково. Отчетено е замърсяване с *пестицида Бета – хексахлорциклохексан* в село Габра (област София) 0.022 mg/kg и с. Калугерово (област Пазарджик) 0.011 mg/kg, при норма 0.01 mg/kg.

Пестицидите DDE, Алфа – хексахлорциклохексан и Бета – хексахлорциклохексан са устойчиви органични замърсители, чиято употреба е прекратена от години. Вероятна причина за тяхното откриване в почвите е дългият им период на разпад.

От локалните източници, представляващи заплаха за състоянието на почвите, са извършени наблюдения по отношение на складовете, съхраняващи излезли от употреба продукти за растителна защита (ПРЗ). **През 2017 г. са установени трайни положителни тенденции** по отношение на цялостния процес на управление на складовете за забранени и с изтекъл срок на годност продукти за растителна защита и площите около тях в резултат на: осъществяването на строг контрол за изпълнение на законодателството в страната; финансиране разработването и изпълнението на програми/проекти, свързани със залежалите излезли от употреба продукти за растителна защита и др.

Актуализираният НПДУУП допълва дейностите към мерките от първоначалния НПДУУП и има отношение към почвите и земеползването, тъй като предвижда осъществяването на контрол над използването на продукти за растителна защита, чрез провеждане на обучения на лица, които боравят с тях (професионални потребители на пестициди, дистрибутори и консултанти). Чрез плана се цели и установяване на приоритетни обекти като активни вещества, култури, региони или практики, изискващи специално внимание, или добри практики, които ще доведат до намаляване на рисковете и въздействието от употребата на пестициди върху почвите и останалите компоненти на околната среда.

Растителност и животински свят

Установени са следните проблеми относно състоянието на растителността и животинския свят:

- Навлизане на инвазивни чужди видове;

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

- Антропогенно въздействие: обезлесяване на значителни територии от страната, като най-силно е променена природната среда в районите с по-малка надморска височина; фрагментиране на обширни горски масиви; влошен състав и структура на редица горски съобщества, някои от които са придобили храсталачен характер; доминираща част от листопадните семенни гори са превърнати в издънкови; степният тип растителност в основната си част е унищожен.

Актуализираният НПДУУП няма отношение към съществуващите проблеми относно растителността и животинския свят.

Защитени зони и защитени територии

Основните проблеми, които се отнасят до защитените зони и защитените територии са:

- Застрояване и изграждане на туристическа инфраструктура в чувствителни територии от защитени зони по Натура 2000;

- Антропогенно въздействие върху защитените територии, водещо до деградационни процеси, проявяващи се с различна интензивност в зависимост от степента на въздействие в съответните територии;

- Липса на разработени планове за управление за по-голяма част от ЗЗ и ЗТ;

- Застрашаване на биологичното разнообразие, чрез навлизане на чужди инвазивни видове в защитените зони и защитените територии – предпоставка за влошаване на природозащитния статус на видове и местообитания и деградация на съществуващите екосистеми.

Антропогенното въздействие от употребата на пестициди може да бъде особено опасно при силно чувствителни площи, например териториите в Натура 2000, защитени в съответствие с Директива 79/409/ЕИО на Съвета от 2 април 1979 г. относно опазването на дивите птици и Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна. За преодоляване на проблема в НПДУУП е предвидена Допълнителна дейност 4: Забрана за използване на пестициди в определени райони, включващи някои защитени територии, както и пасища и ливади в някои от зоните на екологичната мрежа „Натура 2000” в Мярка 12: Намалване на употребата или на рисковете от пестициди за определени площи.

Ландшафт

Проблем, свързан със състоянието на ландшафта, е неговата ускорена трансформация, дължаща се на фактори като: развитието в земеделието, горското стопанство, индустрията, добива на минерали, регионалното и градско планиране, транспорта, инфраструктурата, туризма и отдиha, както и най-общо промените в световната икономика. В миналото ландшафтът е бил подложен на масова трансформация от природен в аграрен. В момента трансформацията е обратна – от аграрен и природен в урбанизиран.

Актуализираният НПДУУП няма отношение към ландшафта.

Материални активи

Не са установени значими проблеми по отношение на материалните активи.

НПДУУП спомага за развитието на материалните активи в положителна насока – съхраняване на ПРЗ по правилен начин, инвестиции за трайно обезвреждане на излезли от употреба ПРЗ извън територията на страната, развитие на информационни и образователни системи, насочени към лицата, ангажирани с търговия, дистрибуция и употреба на ПРЗ, инвестиции за поддържане и осъвременяване на апаратурата за провеждане на мониторинг и анализи.

Културно-историческо наследство

Актуализираният НПДУУП няма отношение към културно-историческото наследство.

Вредни физични фактори

Съществуващите проблеми, свързани с наднормени шумови нива в България и въздействието им върху околната среда и здравето на хората са следствие от: транспортните потоци на автомобилния и релсов транспорт; въздушен транспорт; локални обекти – промишлени предприятия, депа за отпадъци, пречиствателни станции за отпадъчни води, паркинги, спортни площадки, работилници, търговски обекти, увеселителни заведения, сервизи за услуги и др.

Актуализираният НПДУУП няма отношение към съществуващите проблеми относно вредните физични фактори.

Отпадъци

Нарастващото потребление и развиващата се икономика продължават да образуват големи количества отпадъци – като все повече усилия са необходими за намаляването и предотвратяването на образуването им. Отпадъците се явяват екологичен, социален и икономически проблем. Като съществуващ проблем, имащ отношение към Актуализирания НПДУУП, може да се посочат отпадъците от празни опаковки от продукти за растителна защита, както и залежалите пестициди, които представляват отпадък, и особено тези, съдържащи УОЗ. Такива отпадъци изискват специално третиране – като екологосъобразния метод е изгаряне в подходящи инсинератори, с каквито България не разполага. По тази причина се изпълняват проекти за изнасяне на пестицидите за екологосъобразно обезвреждане извън страната.

Включената в Актуализирания НПДУУП действаща система за събиране на опаковки от пестициди (ССОП), създадена от Асоциация Растителнозащитна Индустрия България, цели да се намалят рисковете, свързани с употребата на продукти за растителна защита, както да се отговори на изискванията на Закона за защита на растенията и Закона за управление на отпадъците и да се осигури безопасен начин за освобождаване от празните пластмасови опаковки от пестициди.

Здравно състояние на населението

Процесът на демографско остаряване е сред основните съществуващи проблеми, относно здравното състояние на населението, като е по-силно изразен в селата, отколкото в градовете. В края на 2017 г. относителният дял на лицата на възраст над 65 години е 21.0%, докато относителният дял на младото население от 0 до 17 години е 16.9%.

Друг проблем в демографското развитие на страната е високото ниво на смъртност сред населението. Водеща причина за смъртност остават болестите на органите на кръвообращението, чийто интензитет е 1 017.5 на сто хиляди души от населението, а относителният им дял е 65.6%.

Някои пестициди са определени като ендокринни нарушители. По данни на Министерство на здравеопазването относно брой случаи на остро и хронично отравяне с пестициди на професионални потребители, оператори и селскостопански работници,

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

лекуваните пациенти с остри заболявания са 92 през 2015 г. и 77 през 2016 г., през първото полугодие на 2017 г. броят им е 60. През периода 2015-2016 г. броят на починалите по същия показател е 8 души.

НПДУУП има пряко отношение към проблема, като включените в него мерки и дейности са насочени към опазване на здравното състояние на населението. Това е видно и от статистиката, съгласно която за времето на прилагане на НПДУУП се забелязва значителен спад в пациентите с остро и хронично отравяне с пестициди – от 92 през 2015 г. до 60 през 2017 г.

Риск от големи аварии

На територията на страната има две предприятия за производство на ПРЗ и активни вещества – „Агрива“ АД и „Зенит Корп Сайънсис България“ ЕООД, ситуирани на територията на гр. Пловдив, които ползват едни и същи производствени мощности. Двете предприятия са класифицирани като предприятия с висок рисков потенциал.

Предприятията за производство на ПРЗ не са претърпявали аварии.

НПДУУП и предвидените в него мерки и дейности спомагат за предотвратяване/ограничаване/намалване на възможните последствия от възникване на потенциална авария, например в случай че близо до такова предприятие има склад за ПРЗ и пестициди.

5. Цели на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към Актуализирания НПДУУП и начин, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание при актуализирането на плана

Необходимостта от актуализиране на НПДУУП, вкл. мерките и дейностите, заложи в него, се основават на Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за действие на Общността за постигане на устойчива употреба на пестициди и Закона за защита на растенията.

С оглед да се намали зависимостта от употребата на пестициди, НПДУУП поставя две основни цели, които са изцяло с екологична насоченост, а именно:

 Основна цел 1: Намалване на рисковете и въздействието от употребата на пестициди върху здравето на хората и върху околната среда;

 Основна цел 2: Насърчаване на интегрираното управление на вредителите и на алтернативни подходи или методи.

Предвидените мерки и съпътстващите ги дейности доразвиват основните цели и водят до тяхното постигане.

Целите по опазване на околната среда на национално и международно ниво, имащи отношение към НПДУУП и начинът, по който са взети под внимание при изготвяне на плана, са представени в таблица в доклада за ЕО., които поставят цели по опазване на околната среда. Анализът показва, че:

✓ НПДУУП съобразява и интегрира в обхвата си целите по опазване на околната среда на национално и европейско ниво, които са относими с плана.

✓ НПУО 2014-2020 г. не влиза в противоречие с целите по опазване на околната среда на национално и европейско ниво.

6. Вероятни значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве

В тази точка от доклада за ЕО е направена оценка на очакваните въздействия от реализирането на Актуализирания НПДУУП върху околната среда и човешкото здраве, като са взети предвид характера на взаимодействието и синергията между различните въздействия, а именно: вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни, дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици.

Изводите от извършените прогнози са следните:

Очакваното цялостно въздействие върху **климата и климатичните изменения** е положително, дългосрочно и постоянно, най-вече чрез: забраната и ограниченията за въздушно пръскане, с което ще се предотврати генерирането на парникови газове при употреба на пестициди чрез отнасяне на струята и намаляване употребата на пестициди чрез интегрирано управление на вредителите и постигане на баланс между екологичните и икономическите нужди при употребата на ПРЗ.

Въздействието върху **атмосферния въздух** е с комплексен положителен характер – пряко и косвено, дългосрочно чрез изискването за продажба на пестициди само от компетентни лица, с придобити познания за правилната употреба и съхранение на ПРЗ, регламентиране на изискванията към складовете за съхранение на ПРЗ на земеделски

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

стопани, извършване на задължителни проверки на използваното оборудване за прилагане на пестициди и др.

НПДУУП допринася за предотвратяване на замърсяването на **повърхностните и подземните води**, вкл. и зоните за защита на водите, с пестициди, чрез предприемане на подходящи действия, спомагащи да се намали излагането на водните обекти на отнасяне на струята, оттичане или изтичане на пестициди, както и възможност за превантивно действие за опазване на водната среда и на питейната вода, чрез спазване на размер на нетретирани буферни зони около водни обекти и др. Въздействието е пряко, положително, дългосрочно и постоянно. Косвено е въздействието от предвидените мерки и дейности, свързани с обучения, сертифициране на потребители, информационни и публични регистри.

НПДУУП няма отношение към **геоложката основа**. Основните цели на НПДУУП с включените към тях подцели и мерките и дейностите, за тяхното изпълнение, не оказват въздействие върху геоложката основа.

Прилагането на НПДУУП с поставените в него основни цели и подцели ще има цялостно положително, дългосрочно и постоянно въздействие върху **почвите и земеползването** чрез предотвратяване замърсяване на почвите от неправилна употреба на ПРЗ, чрез предоставянето на конкретна информация на крайния потребител (зеделския стопанин) относно инструкциите за безопасност, свързани със здравето на хората и околната среда при употребата на продукти за растителна защита, правилно боравене с и съхранение на пестициди и работа с техните опаковки, чрез провеждане на обучения за безопасна употреба на продуктите за растителна защита (предотвратяване на замърсяване на компонента) и др.

Въздействието върху **растителността и животинския свят** е комплексно положително, дългосрочно, постоянно, осигурявайки възможност за предотвратяване риска от влошаване състоянието на растителността и животинския свят, поради некомпетентност. Пряко положително е въздействието за биологичното разнообразие от мерките и дейностите за забрана за употреба на пестициди в определени зони и площи.

НПДУУП спомага за предотвратяване на риска от нерегулирано и неконтролируемо прилагане на пестициди в определени райони, включващи някои

защитени територии, както и пасища и ливади в някои от **зоните на екологичната мрежа Natura 2000**. Въздействието е пряко, положително, дългосрочно и постоянно.

НПДУУП няма отношение към **ландшафта**. Основните цели на НПДУУП с включените към тях подцели и мерките и дейностите, за тяхното изпълнение, не оказват въздействие върху ландшафта.

НПДУУП има косвено и изцяло положително въздействие и по отношение на **материалните активи**, свързани със съхранението и употребата на пестициди – чрез мерките и дейностите на плана ще се повиши информираността и знанията на потребителите за подходящо оборудване, чрез сертифицирането на потребителите и изискванията към съхранението, употребата и управлението на отпадъци от опаковки от пестициди ще се наложи и осигуряване на съответното оборудване, което да гарантира максимална безопасност на употреба и съхранение на пестицидите. Основните цели на НПДУУП с включените към тях подцели и мерките и дейностите, за тяхното изпълнение, не оказват въздействие върху материалните активи.

НПДУУП няма отношение към **културно-историческото наследство**. Основните цели на НПДУУП с включените към тях подцели и мерките и дейностите, за тяхното изпълнение, не оказват въздействие върху културно-историческото наследство.

НПДУУП няма отношение към **вредните физични фактори**. Основните цели на НПДУУП с включените към тях подцели и мерките и дейностите, за тяхното изпълнение, не оказват въздействие върху вредните физични фактори.

Въздействието по отношение на **отпадъците** е положително, дългосрочно и постоянно – очаква се да се ограничи образуването на отпадъци от ПРЗ, да се гарантира правилното им съхранение и последващо третиране.

НПДУУП ще окаже дългосрочно положително въздействие по отношение на **човешкото здраве**, на първо място чрез повишаване на информираността и компетентността на населението и лицата, боравещи с ПРЗ, а и следствие от комплексното положително въздействие върху компонентите на околната среда.

НПДУУП има косвено положително отношение към **риска от големи аварии**. Намаляването на рисковете и въздействието от употребата на пестициди върху здравето на хората, поставянето на изисквания за устойчиво управление на пестицидите и т.н. ще

допринесат за повишаване на адекватността на съхранение и потребление на ПРЗ, съответно ще ограничат риска от аварии с ПРЗ. Когато ПРЗ се съхраняват правилно и екологосъобразно в складове, разположени в близост до предприятия с нисък или висок рисков потенциал, те няма да увеличат риска от авария в предприятието. Не се очаква изпълнението на актуализирания план да доведе до увеличаване на риска от аварии в съществуващи предприятия с нисък и висок рисков потенциал.

Мерките и предвидените дейности в НПДУУП не засягат територията на други държави, нито предполагат значително въздействие върху околната среда и здравето на хората, както на територията на страната, така и на територията на други държави.

7. Мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на Актуализирания НПДУУП върху околната среда и човешкото здраве

На база на резултатите от извършените в предходните точки анализи и оценки на предполагаемото въздействие върху околната среда и човешкото здраве в резултат от осъществяването на предвижданията на Актуализирания НПДУУП, са предложени мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от прилагането на Актуализирания НПДУУП върху околната среда и за предотвратяване или редуциране на предполагаемите негативни здравни въздействия. Мерките са мотивирани, в т.ч. по отношение на очакваните резултати от прилагането им. Същите са представени като:

- Мерки за отразяване в окончателния вариант на Актуализирания НПДУУП;
- Мерки за изпълнение при прилагане на Актуализирания НПДУУП.

При идентифицирането и формулирането на мерките са съобразени и получените до момента становища от заинтересованите страни (по Заданието за определяне на обхват и съдържание на ДЕО).

Мерки за отразяване в окончателния вариант на Актуализирания НПДУУП

Мярка: В текста на НПДУУП, Раздел I – *Правно основание*, т. II - *Други основни нормативни актове от европейското и националното законодателство, свързани с устойчивата употреба на пестициди* да се коригира „*Регламент (ЕО) № 850/2004 на Европейския Парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно устойчивите*

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

органични замърсители и за изменение на Директива 79/117/ЕИО“ на стр. 9, като се вземе предвид фактът, че на 20 юни 2019 г. с публикуването му в Официален вестник на ЕС влиза в сила Регламент (ЕС) 2019/1021 на Европейския парламент и на Съвета относно устойчивите органични замърсители.

Очакван ефект: Актуализиране на цитираните основни нормативни актове от европейското национално законодателство, свързани с устойчива употреба на пестициди.

Мярка: Да се допълни и прецизира текстът в Раздел II – *Компетентни органи*, на стр. 15 относно компетенциите на МОСВ, както следва: *„МОСВ, чрез Регионалните инспекции по околната среда и водите и Изпълнителната агенция по околна среда, осъществява контрол и мониторинг на замърсяването на компонентите на околната среда (въздух, почви, повърхностни и подземни води) с химични замърсители.“*

Очакван ефект: Коректно представяне на компетенциите на МОСВ.

Мярка: Текстът в Раздел II – *Компетентни органи*, на стр. 16, описващ функционалната компетентност на Дирекция „Опазване чистотата на въздуха и предотвратяване на замърсяването“, настояща „ЕО, ОВОС и ПЗ“ (Устройствен правилник на МОСВ (обн., ДВ, бр. 80/2017 г., изм., бр. 23/2019 г.), следва да отпадне изцяло, тъй като пестицидите са извън компетентностите на посочената дирекция

Очакван ефект: Коректно представяне на компетенциите на Дирекция „Опазване чистотата на въздуха и предотвратяване на замърсяването“.

Мярка: Текстът в Раздел V, *Мярка 3 – Боравене с пестициди. Съхранение на пестициди и управление на техните празни опаковки и остатъчни количества* на стр. 30, в *Информация относно категорията на употреба на продуктите за растителна защита* (трета категория, второ тире), е необходимо да бъде коригиран, както следва: *„Класифицирането на продуктите за растителна защита в една или повече категории на опасност за околната среда и човешкото здраве съгласно Регламент (ЕО) № 1272/2008.“*

Очакван ефект: Класифициране на продуктите за растителна защита в категории на опасност за околната среда и човешкото здраве в съответствие с Регламент (ЕО) № 127/2008.

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

Мярка: В Раздел V, *Мярка 9. Допълнителни мерки за опазване на околната среда*, на стр. 61, да се допълни текстът: „*От 2013 г. е предвидено да се прави мониторинг на още 4 устойчиви пестицида – ендосулфан, линдан, хлордекон и пентахлорбензен, във връзка с включването им в Приложенията на Стокхолмската конвенция и на Регламент (ЕС) 2019/1021 относно УОЗ*“.

Очакван ефект: Пълно и коректно представяне на причината за мониторинг на допълнителните 4 устойчиви пестицида.

Мерки за изпълнение при прилагането на Актуализирания НПДУУП

Мярка: Реализацията на инвестиционни проекти и намерения, които предвиждат ползване и/или водовземане от повърхностни и подземни води, произтичащи от НПДУУП да бъдат съгласувани за допустимост спрямо екологичните цели и планиваните мерки за постигане добро състояние на водите в ПУРБ, както и спрямо целите на управлението на риска от наводнения и предвидените мерки в ПУРН за съответния период на действие, в т.ч. и становищата по ЕО на съответния план.

Очакван ефект: Постигане на съответствие с екологичните цели и планиваните мерки за постигане на добро състояние на водите, както и целите на управление на риска от наводнения.

Мярка: При изготвяне на програмите за обучение, изискванията и критериите за сертифициране на потребители, консултанти и дистрибутори на ПРЗ, задължително да се включат и теми, изисквания и критерии, свързани с опазване на околната среда и човешкото здраве при употребата на пестициди, в т.ч. необходимост от предпазни средства, необходимо оборудване, начин на съхранение на ПРЗ и отпадъците от тях.

Очакван ефект: Повишаване ефективността на обученията и гарантиране, че сертифицираните потребители, дистрибутори и консултанти са запознати с изискванията и добрите практики за опазване на околната среда и човешкото здраве при употреба и съхранение на ПРЗ.

Мярка: При изпълнение на планираните дейности към мерките, включени в НПДУУП, е необходимо спазване на следните предвидени забрани и ограничения в ЗВ:

- За опазване на подземните води от замърсяване се прилагат разпоредбите на чл. 46, ал. 2 и чл. 118а, ал. 1, т.2, 3 и 4 от ЗВ, съгласно които се забранява: „*т. 2 –*

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

обезвреждането, включително депонирането на приоритетни вещества, които могат да доведат до непряко отвеждане на замърсители в подземните води; т. 3. други дейности върху повърхността и в подземния воден обект, които могат да доведат до непряко отвеждане на приоритетни вещества в подземните води; т. 4. използването на материали, съдържащи приоритетни вещества, при изграждане на конструкции, инженерно-строителни съоръжения и други, при които се осъществява или е възможен контакт с подземни води.“;

- За недопускане и предотвратяване на замърсявания и аварии, по отношение на повърхностните и подземните водни тела, е необходимо спазване на изискванията на чл. 131, ал. 1 от ЗВ: *„При аварийни случаи, създаващи предпоставки за замърсяване на водите, собственикът или лицето, експлоатиращо обекта - източник на замърсяване, включително хвостохранилища, шламохранилища и насипища, е длъжно да вземе необходимите мерки за ограничаване или ликвидиране на последиците от замърсяването съгласно предварително изготвен аварийен план и незабавно да уведоми басейновите дирекции и органите на Министерството на вътрешните работи.“;*

- С цел защита на крайбрежните заливаеми ивици и принадлежащите земи на водохранилищата, да се изпълняват разпоредбите на чл. 134, т. 1, т. 3 и т. 4 от ЗВ, съгласно които: *В крайбрежните заливаеми ивици и принадлежащите земи на водохранилищата се забранява: складиране на пестициди, депониране и третиране на отпадъци; строителство на стопански и жилищни постройки; миенето и обслужването на транспортни средства и техника;*

- Съгласно чл. 143, т. 5 от ЗВ – *За защита от вредното въздействие на водите се забранява съхраняването или складирането на материали, които в значителна степен биха увеличили унищожителната сила на водата при наводнения.*

Съгласно § 1, ал. 1 от Допълнителните разпоредби към ЗВ:

- *„принадлежащи земи на водохранилища“* са земите, които се заливат при най-високото водно ниво на водохранилището, определено за преливане на водно количество с оразмерителна обезпеченост;

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

- „воден обект“ е постоянно или временно съсредоточаване на води със съответни граници, обем и воден режим в земните недра и в естествено или изкуствено създадени форми на релефа заедно с принадлежащите към тях земи;
- „крайбрежни заливаеми ивици на реките“ са земите, които се заливат: а) в границите на корекциите на реките в населените места и между реката и дигите – при наличие на диги: при протичане на средномногогодишните максимални водни количества с обезпеченост 5 на сто или повтораемост веднъж на 20 години – за речни участъци с неизградени корекции или защитни съоръжения.

Очакван ефект: Спазване на предвидените забрани и ограничения в Закона за водите при изпълнение на планираните дейности към мерките от НПДУУП.

Мярка: Всички дейности да бъдат съобразени с *Наредба №3 от 16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на СОЗ около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.*

Очакван ефект: Предотвратяване на пряко и непряко отвеждане на опасни и вредни вещества в подземните води.

Мярка: При дейности, попадащи в определени райони със значителен потенциален риск от наводнения, в обхвата на заливане да се предприемат мерки за защита от вредното въздействие на водите. При планиране на мерките да се ползва Националният каталог от мерки.

Очакван ефект: Осигуряване на защита от вредното въздействие на водите в обхвата на заливане на райони със значителен потенциален риск от наводнения.

Мярка: Всички води и водни обекти да се опазват от замърсяване и увреждане.

Очакван ефект: Осигуряване на съответствие с разпоредбите на чл. 116 от Закона за водите.

Мярка: При определянето на местоположението на складове за съхранение на пестициди следва да бъде взета предвид потенциалната опасност от наводнения и близостта до предприятия с нисък или висок рисков потенциал.

Очакван ефект: Предотвратяване на инциденти с опасни вещества и увеличаване на риска от големи аварии.

Мярка: Спазване на чл. 146, ал. 1 от Закона за водите за забрана разполагането на стопански постройки в заливаемите тераси на реките и сервитута на хидротехническите съоръжения и язовирните стени.

Очакван ефект: Осигуряване на защита от вредното въздействие на водите в заливаемите тераси на реките и сервитута на хидротехническите съоръжения и язовирните стени.

8. Мотиви за избор на разгледаните алтернативи

Алтернативите за реализиране на плана са описани в т. 1.3 на доклада за ЕО.

От направените анализи и оценки се установи, че всички алтернативи, в т.ч. „нулева“, водят единствено до положителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве.

Оценката на въздействието на „нулевата“ алтернатива или отказа от реализирането на Актуализирания НПДУУП е направено в т. 2.2 на доклада за ЕО – от направените анализи там следва, че мерките и съотносимите към тях дейности в Актуализирания НПДУУП по същество не се различават от тези в НПДУУП, съответно не се очаква влошаване състоянието на околната среда и човешкото здраве при нереализиране на Актуализирания НПДУУП. Въпреки това, Актуализираният НПДУУП прецизира обхвата на мерки и добавя пояснителни текстове, което го прави по-всеобхватен и съответно с по-комплексно положително въздействие върху компонентите и факторите на околната среда, както и човешкото здраве, предвид придаване на по-голяма яснота и конкретика на предвидените дейности.

Като алтернативи могат да се посочат двата разработени до момента варианта на проект за актуализация на НПДУУП:

Вариант 1 – представлява Актуализираният НПДУУП през 2018 г., предложен за обществено обсъждане. Разработването се извърша във връзка с необходимостта от преглед и при нужда – актуализация на плана, както и в отговор на призива на Европейската комисия през 2017 г. към държавите-членки за предприемане на повече действия, чрез които се гарантира, че употребата на пестициди е устойчива и не излага на риск човешкото здраве или околна среда.

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

Вариант 2 – представлява преработеният след обществено обсъждане на 02.10.2018 г. вариант на Актуализирания НПДУУП.

Вариант 1 се припокрива с Вариант 2, тъй като поставя същите основни цели с дефинираните към тях подцели и съдържа същите мерки за устойчиво управление на пестицидите. Разликата между двата варианта се изразява в добавяне на пояснителни текстове във Вариант 2 на Актуализирания НПДУУП след проведеното обществено обсъждане и предефиниране на някои дейности към мерките. Същите във Вариант 2 са формулирани по-всеобхватно и въздействието на Вариант 2 върху околната среда и човешкото здраве би било по-комплексно положително (тъй като основните цели, подцели и мерки за устойчиво управление на пестицидите съвпадат, реално няма разлика в очакваното въздействие върху околната среда и човешкото здраве), което прави Вариант 2 предпочитан.

9. Методи за извършване на екологичната оценка, използвана нормативна база и документи и трудности при събиране на необходимата за това информация

Основни **методически документи**, които са използвани, са указания и методики на Европейската комисия за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет страницата на Комисията и на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите.

В доклада за ЕО са посочени основните нормативни актове, източници на информация и документация, които са ползвани и съобразени при изготвяне на доклада за ЕО, вкл. и техническите недостатъци и липсата на ноу-хау при набавянето на информация.

10. Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на Актуализирания НПДУУП

Въз основа на резултатите и изводите от прогнозите за въздействие върху околната среда и човешкото здраве в резултат на прилагането на Актуализирания НПДУУП, са препоръчани мерки, въз основа на които да се извършва наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда и човешкото здраве в резултат на прилагането на плана.

*Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран
Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република
България*

За целите на наблюдението и контрол на въздействието на Плана върху околната среда и човешкото здраве, предлагаме следните индикатори, кореспондиращи със заложените

в

НПДУУП:

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
1.1.	Поддържане на Система за първоначално и допълнително обучение за лицата, които боравят с пестициди в рамките на професионалната си дейност (професионални потребители на пестициди, дистрибутори и консултанти)	Висши училища и институции в системата на професионалното образование и обучение	съгласно ЗЗР	Брой обучени лица към 2022 г. % обучени ЗС от общия брой регистрирани ЗС
1.2.	Система за сертифициране на професионални потребители на пестициди, консултанти, дистрибутори на ПРЗ	БАБХ	постоянен за професионални потребители на пестициди, консултанти и дистрибутори	1. Брой издадени сертификати на професионални потребители на пестициди и на консултанти след 26.11 2017 г. 2. Брой издадени сертификати на дистрибутори след 26.11 2017 г. 3. Брой отнети сертификати или удостоверения след 26.11 2017 г.
1.3.	Поддържане на публичен регистър на лицата, които притежават сертификат за работа с продукти за растителна защита от професионална категория на употреба.	БАБХ	постоянен – за поддържане на регистъра	
2.1.	Лицата, които търгуват с продукти за растителна защита, трябва да са осигурили: <ul style="list-style-type: none"> • За всеки склад за търговия с ПРЗ – най-малко едно лице с висше образование в областта на аграрните науки, което притежава сертификат по чл.83 от ЗЗР за работа с продукти за растителна защита от професионална категория на употреба. • Лицето отговорно за търговията с ПРЗ в ССА трябва да притежава сертификат по чл.83 от ЗЗР 	БАБХ, търговци на ПРЗ	за изискванията към лицата, които търгуват с ПРЗ: постоянен	1. Брой лица, притежаващи удостоверение за търговия с ПРЗ- 2.Брой обекти за търговия с ПРЗ в т.ч. ССА- Складове за търговия с ПРЗ- 3.Брой лица, притежаващи удостоверение за преопаковане на ПРЗ. 4.Брой обекти за преопаковане на ПРЗ. 5.Брой регистрирани лица, извършващи специализирани растителнозащитни дейности - фумигация - обеззаразяване на семена за посев, - консултанти за интегрирано управление на вредителите 4. Данни относно контролната дейност на пазара на продукти за

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
				растителна защита. Извършени инспекции на пазара на ПРЗ:
2.2	Лицата, в обектите за търговия, присъстват по време на продажбата и предоставят информация относно употребата на продуктите за растителна защита, рисковете за здравето на хората, животните и околната среда, и инструкции за безопасност. При продажба на непрофесионални потребители се предоставя и информация за опасностите, експозицията, правилното съхранение, боравенето, прилагането на продуктите и безопасното обезвреждане на отпадъците от тях в съответствие със Закона за управление на отпадъците, както и относно алтернативи с нисък риск.	БАБХ, търговци на ПРЗ и техни асоциации	постоянен	5. Брой законови нарушения относно продажбата на продукти за растителна защита (напр. за предлагане и продажба на продукти за растителна защита от неоторизирано лице; за продажба на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба на лица, които не притежават сертификат; за продажба на неразрешен продукт за растителна защита; други). 6. Брой сигнали на граждани за законови нарушения относно продажба на ПРЗ. 7. Статистически данни за пуснати на пазара ПРЗ, количество ПРЗ в кг./акт. в-во.
2.3	Продуктите за растителна защита от професионална категория на употреба се продават само на лица, които притежават сертификат по чл. 83 от ЗЗР за работа с продукти за растителна защита от професионална категория на употреба.	БАБХ, МЗХГ Отдел «Агростатистика» към ГД «Земеделие и регионална политика», МЗХГ НСИ	постоянен	
2.4.	Противодействие срещу нелегалните пестициди	БАБХ, АМ, ГД НП, АРИБ, растителнозащитни асоциации, фермерски асоциации	Постоянен	1. Брой установени случаи на нелегален внос и търговия на неразрешени ПРЗ; 2. Количество задържани, конфискувани и иззети ПРЗ при нелегален внос и търговия.
3.1.	Поддържане на регистър за разрешените ПРЗ в интернет страницата на БАБХ - разрешение за ПРЗ, етикет и	БАБХ	за поддържане на регистъра -	1. Данни относно контролната дейност върху употребата на продукти за растителна защита.

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
	информационен лист за безопасност на български език.		постоянен	Извършени инспекции на земеделски стопани
3.2.	Регламентиране на изискванията към складовете за съхранение на ПРЗ на земеделските стопани съгласно Наредба №3 за условията и реда за производство, пускане на пазара, търговия, преопаковане, транспортиране и съхранение на продукти за растителна защита	БАБХ Отдел «Агростатистика» към ГД «Земеделие и регионална политика», МЗХГ НСИ	постоянен съгласно ЗЗР и Наредбата	<p>2. Брой законови нарушения относно употребата на продукти за растителна защита (напр. за употреба на неразрешен продукт за растителна защита; други).</p> <p>3. Брой несъответствия при проверки за кръстосаното съответствие, свързани с употребата на ПРЗ (ЗИУ 10).</p> <p>4. Брой сигнали на граждани за законови нарушения относно употреба на ПРЗ.</p> <p>5. Обща използвана земеделска площ</p> <p>6. Брой регистрирани земеделски стопани по години:</p> <p>7. Статистически данни за употреба на ПРЗ</p> <p>8. бр. разрешени АВ.</p>
				Количество събрани празни опаковки от ПРЗ
				Брой проведени обучения
3.3.	Прилагане на система за събиране на празните опаковки от ПРЗ.	Растителнозащитни асоциации МОСВ	Постоянен съгласно ЗЗР	

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
3.4.	Проведени обучения за безопасна употреба на ПРЗ	Растителнозащитни асоциации	постоянен	
3.5.	Прилагане на система за събиране на количества от ПРЗ (използвани, изтекли и негодни).	МОСВ Лицензирани фирми за събиране на остатъци от ПРЗ	постоянен	Количество събрани остатъци от ПРЗ
4.1.	Оборудването за прилагане на пестициди с наземна техника, намиращо се в употреба, подлежи на задължителна проверка по отношение безопасността и опазване на здравето на хората и околната среда.	МЗХГ, ЦИС Русе и Пловдив	една проверка до 26.11.2016 г.; проверка на всеки пет години до 2020г.; проверка на всеки три години след 2020 г.	Оборудване за прилагане на пестициди, преминало проверка (в % в сравнение с общия брой оборудване за прилагане на пестициди).
4.2.	След 26.11.2016 г. се използва само оборудване за прилагане на пестициди с наземна техника, което успешно е преминало проверка.	МЗХГ, Център за изпитване и сертифициране (ЦИС) Русе и Пловдив	новото оборудване за прилагане на пестициди подлежи на проверка в рамките на 5 години след закупуването му	Брой проверки за ефективност на оборудването за прилагане на пестициди Процент на проверено оборудване спрямо подлежащото на проверка
4.3.	Оборудването за прилагане на продукти за растителна защита, прикрепено към	МЗХГ, Център за изпитване и	Съгласно Наредба№	Процент на проверено оборудване, прикрепено към въздухоплавателно средство спрямо подлежащото на проверка.

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
	въздухоплатателно средство или влак подлежи на периодични проверки, регламентирани в Наредба № 5/2016.	сертифициране (ЦИС) Русе и Пловдив	5/2016.	Процент на проверено оборудване, прикрепено към влак спрямо подлежащото на проверка.
4.4.	Оборудването за прилагане на продукти за растителна защита с авиационна техника преминава технически преглед, съгласно изискванията на Наредба № 37 от 19.10.2016 г. за авиационните оператори, извършващи специализирани авиационни работи.	ГДГВА Център за изпитване и сертифициране (ЦИС) Русе и Пловдив	постоянен	Брой годишни проверки на наличното ново оборудване за различните типове въздухоплатателни средства, които извършват въздушно пръскане и сравняване на спецификациите с монтираните на самолета. Брой одобрени оператори за въздушно пръскане.
5.1.	Забрана за въздушно пръскане на земеделски култури и други площи с продукти за растителна защита.	БАБХ	постоянен съгласно ЗЗР и Наредба №13/26.08.2016 г	Чл. 107, ал.3 от ЗЗР Наредба №13/26.08.2016 г. за мерките за опазването на пчелите и пчелните семейства от отравяне и начините за провеждане на растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности
5.2.	Извършване на въздушно пръскане само с писмено разрешение, издадено от Директора на ОДБХ, в извънредни случаи, когато липсват други възможности за опазване на растенията и растителните продукти от вредители или са налице очевидни предимства, относно намаляване на въздействието върху здравето на хората и околната среда, в сравнение с наземното прилагане на продукти за растителна защита.	БАБХ ОДБХ	постоянен съгласно ЗЗР	1. Брой писмени разрешения за извършване на въздушно пръскане. 2. Брой мотивирани откази за издаване на разрешение за извършване на въздушно пръскане, изразени като процент от заявените. 3. Брой констатирани нарушения при извършване на въздушно пръскане. 4. Третираны площи в ха по видове култури -земеделски площи
5.3.	Определяне на конкретните условия и специалните изисквания, при които може да се разреши извършването на въздушно пръскане.	БАБХ ОДБХ	постоянен съгласно ЗЗР	-горски площи - др. площи
5.4.	Разрешаване на използването на	МТИТС	постоянен	

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
	въздухоплавателни средства и оборудване за въздушно прилагане на ПРЗ.	ГД ГВА		
5.5.	Контрол върху забраната за въздушно пръскане с ПРЗ.	БАБХ	постоянен съгласно ЗЗР	Брой проверки на място на ЗС за всички издадени разрешения за въздушно пръскане на 100%, по време на самото пръскане.
5.6.	Преустановяване на въздушното пръскане при установяване на нередности и несъответствия.	БАБХ ОДБХ	постоянен съгласно ЗЗР	Брой нередности и несъответствия.
5.7.	Предоставяне на информация на обществеността за издадените разрешения, свързана с провеждането на въздушно пръскане, като зоната, която ще бъде пръскана, планирания ден и час на пръскането и вида продукт за растителна защита. Информацията се разпространява от ОДБХ чрез кметствата и местните средства за масова информация или по друг подходящ начин.	БАБХ ОДБХ кметства средства за масова информация	постоянен съгласно ЗЗР	
6.1.	Актуализиране на изготвените ръководства за интегрирано управление на вредителите.	БАБХ ЦОРХВ	1 година след влизане в сила на Наредбата за интегрирано производство	Брой актуализирани ръководства за ИУВ.
6.2.	Актуализиране на научна основа на праговете на икономическа вредност при основни култури.	БАБХ други	Съгласно ЗЗР всяка година	Брой култури и брой вредители, при които е актуализиран ПИВ.
6.3.	Използване на консултантски услуги за интегрирано управление на вредителите.	БАБХ, лица, извършващи консултантни услуги за ИУВ	постоянен	Брой регистрирани лица, извършващи консултантски услуги за ИУВ. Увеличаване броя на консултантите
6.4.	Поддържане на публичен регистър на лицата, които са регистрирани и могат да	БАБХ	за поддържане	

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
	предоставят консултантски услуги за интегрирано управление на вредителите.		на регистъра – постоянен	
6.5.	Поддържане на регистри на земеделските стопани, които извършват интегрирано производство на растения и растителни продукти – от ОДБХ за територията на съответната област и от Централно управление на БАБХ – национален регистър, който съдържа данните на областните регистри.	БАБХ ОДБХ	за поддържане на регистрите – постоянен	
6.6.	Контрол върху интегрираното производство и събиране на информация за отглежданите култури и заетите с тях площи.	БАБХ ОДБХ	постоянен	1. Брой регистрирани земеделски стопани, които извършват интегрирано производство на растения и растителни продукти на територията на страната. 2. Брой констатирани нарушения във връзка с интегрираното производство.
6.7.	Провеждане на информационни кампании относно общите принципи на ИУВ.	БАБХ, ОДБХ, асоциации на земеделски стопани	постоянен	Брой проведени информационни кампании, брой изготвени брошури, постери и др. относно ИУВ.
6.8.	При опазването на земеделските култури се прилагат общите принципи за интегрирано управление на вредителите.	БАБХ ЗС	постоянен	Брой констатирани нарушения относно прилагането на общите принципи за интегрирано управление на вредителите.
6.9.	При опазването на земеделските култури могат да се приложат и специфичните принципи за интегрирано управление на вредителите, съгласно които се извършва интегрирано производство на растения и растителни продукти.	БАБХ ЗС	постоянен	Брой земеделски стопани, доброволно прилагащи специфичните принципи на ИУВ (обхваната площ в % спрямо общата обработваема площ).
6.10.	При опазване на земеделските култури от	консултантът за	при обоснована	

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
	икономически важни вредители чрез интегрирано управление на вредителите, по преценка и препоръка на консултанта за интегрирано производство, ЗС може да приложи продукт за растителна защита във възможно по-ниска ефикасна доза, при условие че има доказателства за ефикасността на продукта в тази доза и за липсата на предпоставки за резистентност, с цел намаляване на рисковете и въздействието от употребата на пестициди върху здравето на хората и околната среда и поддържане популациите от вредители в граници под ПИВ.	интегрирано производство	възможност	
6.11.	Площи за биологично земеделие – размер на използваната земеделска земя, управлявана по биологичен начин. Насърчаване за биологично земеделие чрез информационни кампании	МЗХГ НПО	Актуализиране на Национален план за развитие на биологичното земеделие в България	1. Брой регистрирани земеделски стопани за биологично земеделие (в % спрямо общо регистрираните ЗС). 2. Обхваната площ за биологично земеделие в % спрямо общата обработваема площ. 3. Обем на произведена биологична продукция. 4. Брой информационни кампании за насърчаване на биологично земеделие
6.12.	Установяване на приоритетни обекти като активни вещества, култури, региони или практики, изискващи специално внимание, или добри практики с оглед намаляване на рисковете и на въздействието от употребата на пестициди върху здравето на хората и околната среда.	МОСВ ССА	постоянен	1. Брой установени приоритетни обекти и площи 2. Идентифициране на комбинацията активно вещество и култура, на база дългогодишни наблюдения

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
6.13.	Идентифициране на активни вещества, които пораждаат особено безпокойство, устойчиви или високорискови активни вещества (токсични, силно токсични, биоаккумулятивни, канцерогенни, мутагенни, токсични за репродукцията, ендокринни разрушители), за които съществуват по-безопасни алтернативи и заместването им с алтернативите (списък на активни вещества, кандидати за замяна, съгласно чл. 24 от Регламент 1107/2011).	ЦОРХВ БАБХ	съгласно Регламент 540/2011 Регламент 408/2015	Брой извършени сравнителни оценки на ПРЗ от общия брой разрешени ПРЗ, съдържащи кандидати за замяна Брой отказани разрешения на ПРЗ, съдържащи активни вещества, кандидати за замяна, изразени като процент от заявените Брой откази от подновяване на разрешения на ПРЗ, съдържащи активни вещества, кандидати за замяна, изразени като процент от заявените
6.14.	Поддържане на интернет портал по растителна защита.	ЦОРХВ АРИБ Специализирани селскостопански сайтове (НИВА БГ) и други сайтове	постоянен	1. Нападение над ПИВ на икономически важни вредители – площи, култури. 2. Обявен каламитет или епифитотия – площи, култури.
6.15.	Внедряване и използване на съветващи системи и математически модели за прогнозиране на развитието на ключови вредители при стратегически за страната земеделски култури.	ССА Университети Консултанти	постоянен	Брой използвани съветващи системи и математически модели за прогнозиране
7.1.	Контрол върху остатъците от пестициди в растения и растителни продукти, предназначени за храна– чрез вземане и анализиране на проби от полето или оранжерии, по видове култури.	БАБХ ЦЛХИК	постоянен	1. Брой взети и анализирани проби за съдържание на остатъци от пестициди в храни от растителен произход. 2. Брой култури, от които са вземани проби за съдържание на остатъци от пестициди в храни от растителен произход. 3. Брой анализирани проби с установено наличие на остатъци под МДК от пестициди в храни от растителен произход. 4. Брой анализирани проби с установено съдържание на остатъци от пестициди над максимално допустимите количества (>МДК) в храни от

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
				растителен произход. 5.Брой анализирани проби с установено забранено/и активно/и вещество/а. 6. Брой нотификации по RASFF по отношение на превишени максимално допустими стойности за остатъци от пестициди, довели до изтегляне от пазара на храни от растителен произход (в % от всички съобщения/сигнали). 7. Брой проби с установени повече от един остатък от пестициди.
7.2.	Засилване на контрола върху употребата на продукти за растителна защита – чрез вземане и анализиране на растителни проби от полето или оранжерии, за идентификация на употребените ПРЗ.	БАБХ ЦЛХИК	постоянен	1.Брой анализирани активни вещества. 2.Брой анализирани проби за идентификация на употребените ПРЗ. 3.Брой култури изследвани за идентификация на употребените ПРЗ 4.Брой анализирани проби с установено забранено/и активно/и вещество/а. 5.Брой анализирани проби с установена неразрешена употреба на ПРЗ
7.3.	Извършване на оценка на риска за храни от растителен произход с установено превишено съдържание на остатъчни количества от пестициди над максимално допустимите количества.	ЦОРХВ	постоянен	Брой извършени оценки на риска за храни с установено превишено максимално допустимо съдържание на остатъци (>МДК) от пестициди.
7.4.	Публикуване в интернет страницата на ЦОРХВ на информационни материали във връзка със замърсяването на храни от растителен произход с пестициди.	ЦОРХВ	постоянен	Брой информационни материали, свързани със замърсяване на храни от растителен произход с пестициди
8.1.	Мониторинг на качеството на питейните води.	ВиК оператори (в пълния му обем)	постоянен	1. Брой взети и анализирани проби за съдържание на остатъци от пестициди в питейни и бутилирани води:

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
		МЗ, РЗИ (до 50% от пълния обем)		2. Брой анализирани проби питейни и бутилирани води с установено съдържание на пестициди над МДК.
8.2.	Мониторинг на повърхностни и подземни води, предназначени за питейно-битови цели.	МОСВ БД ИАОС ВиК оператори	постоянен	1. Общ брой изследвани проби за съдържание на остатъци от пестициди от повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. 2. Брой анализирани проби с установено съдържание под МДК на остатъци от пестициди в повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. 3. Брой анализирани проби с установено съдържание над МДК на остатъци от пестициди в повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. 4. Общ брой изследвани проби за съдържание на остатъци от пестициди от подземни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. 5. Брой анализирани проби с установено съдържание под МДК на остатъци от пестициди в подземни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. 6. Брой анализирани проби с установено съдържание над МДК на остатъци от пестициди в подземни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване.
8.3.	Подобряване на събираемостта и обмена на информация за видовете използвани пестициди във водосборните (вододайни) райони и санитарно-охранителните зони на водоизточници, предназначени за питейно –битово водоснабдяване и на водоизточници на минерални води, използвани за лечебни, профилактични,	БАБХ МЗ МОСВ, БД	постоянен	

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
	питейни и хигиенни цели.			
8.4.	Публикуване в интернет страниците на МОСВ и БД на информация за определените санитарно-охранителни зони на питейни водоизточници под форма на регистри на зоните.	МОСВ БД	постоянен	
8.5.	Подобряване на контрола по спазване на изискванията за забрана и ограничение на използването на пестициди в санитарно-охранителните зони.	юридически субекти, експлоатиращи водоизточниците	постоянен	
8.6.	Актуализиране на нормативната база по отношение на санитарно-охранителните зони около водоизточниците, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и минералните водоизточници.	МОСВ МЗ	постоянен	
8.7.	Даване на предимство на продукти за растителна защита, които не са класифицирани като опасни за водната среда, в съответствие с Регламент (ЕО) № 1272/2008 и които не съдържат приоритетни опасни вещества, определени по реда на Закона за водите.	БАБХ, растителнозащитна индустрия, асоциации на земеделски стопани, др.	постоянен	Брой продукти за растителна защита, които не са класифицирани като опасни за водната среда.
8.8.	Даване на предимство на най-ефикасните техники за прилагане, като използването на оборудване за прилагане на продукти за растителна защита с ограничено отнасяне на струята, по-специално за култури като хмелни насаждения, овощни градини и лозя.	МЗХГ, ЦИС Русе и Пловдив, асоциации на търговци на земеделска техника, асоциации на земеделски	постоянен	Брой проверки

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
		стопани, др.		
8.9.	Намаляване на рисковете от замърсяване извън района на прилагане поради отнасяне на струята при пръскане, оттичане или изтичане в т.ч. установяване на: нетретирани буферни зони с подходящ размер за защита на водните неприцелни организми - буферните зони се определят индивидуално за всеки продукт за растителна защита в процеса на неговата оценка и разрешаване и се посочват върху етикета на продукта.	БАБХ, ЦОРХВ ЗС, асоциации на земеделски стопани, др.	постоянен	Брой констатирани нарушения или несъответствия
8.10.	Намаляване или прекратяване на прилагането на продукти за растителна защита върху или по протежението на пътища, железопътни линии, силно пропускливи повърхности или друга инфраструктура, разположена в близост до повърхностни или подземни води, или върху непроницаеми повърхности, при които съществува голям риск от изтичане в повърхностните води или в канализационните мрежи.	БАБХ ДП НКЖИ	постоянен	Брой случаи на прилагането на продукти за растителна защита върху посочените обекти
8.11.	Спазване на забрани и ограничения за дейности с продукти за растителна защита в зоните за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и на минералните води и в санитарно-охранителните зони за повърхностни и подземни води, които се използват за питейно-битово водоснабдяване.	ЗС асоциации на земеделски стопани и др.	постоянен	Брой констатирани нарушения или несъответствия

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
8.12.	Забрана за употреба на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба върху зони за защита, определени съгласно Закона за водите или други площи, определени със заповед на министъра на околната среда и водите. При необходимост от третиране на такива територии се прилагат продукти за растителна защита от непрофесионална категория на употреба, продукти за растителна защита с нисък риск или се прилагат биологични агенти.	БАБХ	постоянен	Брой констатирани нарушения от употреба на продукти за растителна защита от професионална категория върху зони за защита, определени съгласно Закона за водите или други площи, определени със заповед на министъра на околната среда и водите.
8.13.	Осигуряване на интегрирано управление на водите в интерес на обществото и за опазване на здравето на населението, както и създаване на условия за намаляване на изпусканията на приоритетни вещества и на приоритетно опасни вещества, съгласно Закона за водите.	МОСВ БД	постоянен	Актуализирани ПУРБ
8.14.	Мониторинг на повърхностните води, съгласно Заповед за мониторинг на води на министъра на околната среда и водите.	БД ИАОС	постоянен	1.Общ брой изследвани проби повърхностни води за съдържание на остатъци от пестициди. 2.Брой анализирани проби с установено съдържание под МДК на остатъци от пестициди в повърхностни води, съгласно Заповед за мониторинг на води на министъра на околната среда и водите. 3. Брой анализирани проби с установено съдържание над МДК на остатъци от пестициди в повърхностни води, съгласно Заповед за мониторинг на води на министъра на околната среда и водите.
8.15.	Мониторинг на подземните води, съгласно Заповед за мониторинг на води на министъра на околната среда и водите.	БД ИАОС	постоянен	1. Общ брой изследвани проби подземни води за съдържание на остатъци от пестициди. 2.Брой анализирани проби с установено съдържание под МДК на остатъци от пестициди в подземни води, съгласно Заповед за

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
				мониторинг на води на министъра на околната среда и водите. 3. Брой анализирани проби с установено съдържание над МДК на остатъци от пестициди в подземни води, съгласно Заповед за мониторинг на води на министъра на околната среда и водите.
9.1.	Мониторинг на устойчиви хлорорганични пестициди в почви, съгласно утвърдени схеми за мониторинг на почви със Заповед на министъра на околната среда и водите.	МОСВ ИАОС	постоянен	1. Брой взети и анализирани почвени проби с установено съдържание под МДК на остатъци от устойчиви хлорорганични пестициди, които са обект на ежегоден мониторинг от ИАОС. 2. Брой взети и анализирани почвени проби с установено съдържание над МДК на остатъци от устойчиви хлорорганични пестициди, които са обект на ежегоден мониторинг от ИАОС.
11.1.	Предоставяне чрез интернет страницата на ЦОРХВ и на МЗ на информация за широката общественост относно продуктите за растителна защита, за рисковете и възможните остри и хронични последици за здравето на хората, неприцелните организми и околната среда вследствие на употребата им, както и относно използването на нехимични алтернативи.	ЦОРХВ, МЗ	постоянен	Брой случаи на остро и хронично отравяне с пестициди на професионални потребители, оператори и селскостопански работници.
11.2.	Ежегодно представяне в БАБХ на всяка налична информация за липсата на очаквана ефикасност, за развиване на резистентност, както и за всяко неочаквано въздействие върху растенията, растителните продукти или околната среда, както и информация от наблюдения за влиянието на продукта върху професионални потребители.	притежателите на разрешението за пускане на пазара и употреба на продукти за растителна защита	постоянен	Брой докладвани случаи за липсата на очаквана ефикасност, за развиване на резистентност, както и за всяко неочаквано въздействие върху растенията, растителните продукти или околната среда, както и информация от наблюдения за влиянието на продукта върху професионални потребители.
11.3.	Събиране на информация относно случаите на остро отравяне с продукти за растителна защита, както и на случаи на хронично отравяне, сред групи, които са	МЗ чрез УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов”	постоянен	Брой случаи на остро и хронично отравяне с пестициди на професионални потребители, оператори и селскостопански работници.

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
	изложени редовно на въздействието на продукти за растителна защита, като професионални потребители, оператори, селскостопански работници.		до 30.09.2020 г.	Анализ и оценка на приложимостта на получената информация за Република България.
11.4.	Събиране на информация относно случаите на остро отравяне с продукти за растителна защита, както и на случаи на хронично отравяне, сред групи, които са изложени редовно на въздействието на продукти за растителна защита, като хора, които живеят в близост до зони, в които се използват продукти за растителна защита.	МЗ чрез УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов”	постоянен	Брой случаи на остро и хронично отравяне с пестициди на жители и минувачи в зони, в които се използват пестициди.
12.1.	Забрана за употреба на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба върху площи, използвани от широката общественост или от уязвими групи, по смисъла на член 3 от Регламент (ЕО) № 1107/2009, като обществени паркове и градини, площадки за спорт и отдиш, училищни и детски площадки, както и в непосредствена близост до здравни заведения. При необходимост от третиране на такива територии се прилагат продукти за растителна защита от непрофесионална	БАБХ Общини Кметства	постоянен	Брой констатирани нарушения за използване на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба в площи, използвани от широката общественост, защитени територии и други специфични площи (съгласно чл. 12 от Директива 2009/128/ЕО). Брой констатирани нарушения за използване на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба в зони за защита, определени съгласно Закона за водите или други площи, определени със заповед на министъра на околната среда и водите.

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
	категория на употреба, продукти за растителна защита с нисък риск или се прилагат биологични агенти.			
12.2.	Забрана за употреба на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба върху зони за защита, определени съгласно Закона за водите или други площи, определени със заповед на министъра на околната среда и водите. При необходимост от третиране на такива територии се прилагат продукти за растителна защита от непрофесионална категория на употреба, продукти за растителна защита с нисък риск или се прилагат биологични агенти.	БАБХ	постоянен	
12.3.	Забрана за използване на пестициди в определени райони, включващи някои защитени територии, както и пасища и ливади в някои от зоните на екологичната мрежа „Натура 2000“.	МОСВ ИАОС	постоянен	1. Брой констатирани нарушения за използване на ПРЗ в защитени територии и зони от екологичната мрежа „Натура 2000“ с въведена забрана за използване на пестициди. 2. Брой доказани случаи на отравяне на животни, птици и други нецелеви организми с пестициди. 3. Площи, защитени територии и площи «Натура 2000»
12.5.	Спазване на законоустановените изисквания за опазване на пчелите и пчелните семейства от отравяне с пестициди.	МЗХГ-Дирекция „Животновъдство”, БАБХ, ЦОРХВ акредитирани лаборатории за анализ на остатъци от пестициди в пчели и растителни материали	постоянен	Брой доказани случаи на отравяне на пчели с пестициди.

Нетехническо резюме на Доклад за екологична оценка на проект на Актуализиран Национален план за действие за устойчиво управление на пестициди в Република България

№	Дейност	Източник на информация	Срок за изпълнение	Индикатори за наблюдение/контрол
12.6.	Предприемане на допълнителни мерки за опазване на пчелите от отравяне с пестициди.	МЗХГ, БАБХ, ЦОРХВ, асоциации на земеделски производители, растителнозащитна индустрия, пчеларски сдружения	постоянен	Брой подадени декларации по чл.110, ал. 2, т. 4 от ЗЗР при разрешаване на въздушно пръскане

11. Заключение на екологичната оценка

Въз основа на резултатите от прогнозите, направени в Доклада за ЕО, както и получените становища по време на процедурата по ЕО, колективът от експерти оценява Вариант 2 на проекта на Актуализирания НПДУУП, прецизиран в резултат от общественото обсъждане на НПДУУП във връзка с актуализирането му, като допустим и съобразен с целите по опазване на околната среда и водещ като цяло до положително въздействие върху околната среда и здравето на хората. Не се очакват отрицателни въздействия върху околната среда и здравето на населението при актуализирането на НПДУУП.